Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган («СВЕТ»)

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС. Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 118 (4557). | ШОАТТА, 2 октябрь, 1971 шу. | Мах 2 кеп. | Газет арадувл 1923 шера денз

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-ИНДИЙСКИ КОММЮНИКЕ

Советски Социалистически Республикай Союза правительствас хьийха 1971 шера 27 сентябре денз 29 сентябре кхаччалца СССР хилар Инде Республика Премьер - Министр Индира Ганди.

ДоттагIал долча Инде правительствана керте латтари цунца баьхка нахи сийлахь - доккхача индийски халкъацеи Инде кулгалхошцеи советски наьха цIенча дег чура доттагIлен уйлаш йолаши дика лоархIаши безаме тIайийцар.

Премьер - Министр Москве йолча хана В. И. Ленина Мовзалейна хьалхашкеи вовзаш воацача салтечун каш тIеи зизай курсаш яхкар.

Советски общественноста советско - индийски доттагIлен митинге дег чура даькъала йийцар Инде правительствана керте латтар Ломоносова цIерагIча Московски паччахьалкхен университета И. Гандена доктора Iилман сийлен цIи елар.

Инде Премьер - Министра И. Ганде переговораши къамаьлаши хилар КПСС ЦК Генеральни секретараца Л. И. Брежневца, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателца Н. В. Подгорнеца, СССР Министрий Совета Председателца А. Н. Косыгинца.

Переговораш еча юкъе дакъа лоацаш хилар:

Советски оагIонгахьара Н. С. Патоличев, С. А. Скачков, В. В. Кузнецов, Н. П. Фирюбин, Н. М. Пегов, А. А. Фомин.

Индийски оагIонгахьара переговорашта юкъе дакъа лоацаш хилар Д. П Дхар, Т. Н. Кауль, К. Ш. Шелванкар, Р. Д. Сатхе, К. П. Ш Менон, А. П. Венкатесваран, А. К. Дамодаран, К. К. Бхаргава, С. В. Пурушоттам, М. М. Мальхотра.

Шенча дег тIареи дувцар вIаши кхетадеши переговораш тиннача дийцар советско - индийски отношеней хьакъехьара дуккха дешаш, хIаьта иштта вIаши хьаштдола дунен халкъашта юкъера хIанзара актуальни проблемаш а.

Шаккхе а оагIув чIоагIа раьза хилар Советски Союзаи Инденеи юкъера политически, экономически, торговли, Iилман, культура, кхьча доакъошкара доттагIлен отношенеши пайдане вIаши леладу гIулакхаши толамца дегIадоагIаш хилара.

Цар дог тешаш дийцар 1971 шера 9 августа Деле кулгаш яздаь СССР-аи Инденеи юкъерча машарах, доттагIалах, вIаши леладеча гIулакхех дола договор бахьан долаш кхы а чIоагIагIа политически правовии ларда йолаш вIаши леладу гIулакхаш хургхилар.

ОагIонаша дизза бакъду договор дар шинна а мехка йола боккхача лоархIама исторически событи хилар. Цо кхы а чIоагIью Советски Союзаи Инденеи юкъера цIенча доттагIала, вIаши лархIара, вIаши тешара, дикача лоалахой гIулакхаш доахка отношенеш. Договор даро цIаькха а бакъду советско - индийски доттагIала ларда тIа дIайоалаш йоаца факторашь. СССР-ен Инден халкъий йIаьххача ханара вахара хьашташ, экономически социальни прогресс бахьан долаш, шин мехка машари кхерамзлеи Iалашъяр духьа вIаши леладу дуккхача оагIорахьара гIулакхаш дегIадоаладара цар безам латташ хилар.

Цар раьза хинна белгалдаьккхар шинна а мехка юкъера вIаши леладу пайдане йола экономически технически гIулакхаш толамца дегIадоагIаш хилар, иштта вIаши леладу гIулакхаш, къаьстта аьлча, Iаьржача металлурге, цунца спецболатаи ферросплаваши а долаш, бос болча металлурге, мехкдаьттеи Iалама гази лохача, йоаккхача, чакхйоаккхача, мехкдаьтта химе промышленносте дола гIулакхаш дIахо а дегIадоаладара дика перспективаш хилар.

Шична а оагIоно раьза долаш дийцар экономически технически доакъошка пайдане вIаши леладеча гIулакхий керда формаш лехаш дукха ха йоацаш даь керда хIамаш, царца космос тахкар, машара гIулакхашта ядерни энергех пайда эцар, шинна мехка промышленни предприятешта юкъера производственни кооперации, и. кх. санна йола сфераш а йолаш. Иштта вIаши леладу гIулакхаш шердала йиш хургйола керда доакъош лахар дIахо а данза даргдоацаш дерхI цар.

Цунна дувзаденна эксперташа вIашагIкхийтта, лакхехьа тийцача дешай хьакъехьа хьадда йола предложенеш оттаргйолаш барт бир.

ОагIонаша вIаши леладеча экономически Iилма - технически гIулакхий правительственни комисси ергйолаш барт бир.

ОагIонаша данза даргдоацаш лаьрхIар договорашка хьежжа тайп-тайпарча боарамашка контакташи бувзамаши дегIадоаладар, дунен халкъашта юкъерча проблемай хьакъехьа СССР-ен Инден правительствашта юкъе вIаши дагалувлилга шердари кIоаргдари.

Азе а дерригача дунен тIа а кхоххам мелбара, машари дунен халкъашта юкъера вIаши леладу гIулакхаши чIоагIдара тIаерзаяь Инде лелаеча тIема блокех дIа ца кхетара политикана ше раьза хилар дIахайтар советски оагIоно.

Машар, доттагIал, дунен халкъаша вIаши леладу гIулакхаш чIоагIдара тIаерзаяь Советски Союза лелаеча арахьарча политикана ше раьза хилар хьахайтар индийски оагIоно.

Дунен халкъашта юкъерча актуальни проблемай хьакъехьа вIаши дагадовларо хьахьекхар СССР-еи Инден позицеш цаIаш е гарга йолаш хилар.

ОагIонаша эггара хьалхара теркам тIабахийтар Азера хьал дегIадоаладара, цига йолаш йолча кхоххамеи тIема конфликтайи моттигашта, агрессе леладу гIулакхаш дIадахарен кхы ца хилийтарен наькъаш дувцара, азиатски континенте машара лардаш чIоагIъяра.

Дукха ха йоацаш Малхбоален Пакистане хиннача событешта тIагIолла Индостански ах гIайрен тIа эттача цIенхашттарча хьала йоаккхо еш дийцар оагIонаша, цу районе машар лорабара тIадерзадаь дIахо а гIулакхаш де чIоагIо йир.

Инде Премьер - Министра советски оагIонга дIахайтар Малхбоален Пакистанера ведда 9 миллион совгIа саг хьачувар бахьан долаш мехка цIенхаштта социальни, экономически, политически хало оттар, Инде социально - экономически программаш кхоачашъелга холуш юхаозар а.

Советски оагIоно чIоагIа дика лаьрхIар Малхбоален Пакистанера байдда баьхкача наьха хьакъехьа Инде даь гуманни гIулакх, байдда баьхка дуккха нах хиларца дувзаденна доттагIала Инде этта халонаш новкъа хеташ дийцар.

Советски оагIоно теркалдаь тIайийцар Малхбоален Пакистане байдда Инде хьачуйха нах совцабара а хIанз индийски территоре тIа бола нах мехка юха дIабахийтара а долла хIама де Инде правительство лаьрхIа хилар дувцаш Премьер - Министра аьннар.

Советски оагIоно чIоагIийр 1971 шера 2 апреле Пакистана президентага Яхья Ханага СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела даьча кхайкарала тIа оттаяь Малхбоален Пакистане эттача событешта тIагIолла байда баьхкача наьха проблемайи кхьча дешайи хьакъехьара ший позици.

1971 шера 25 мартал тIехьагIа Малхбоален Пакистанера событеш лакхъялар теркал а деш, Малхбоален Пакистана халкъа лоIама, дIаяха йиш йоацача бокъоний, законагIа доагIача хьаштий, хIаьта иштта байда баьхка нах цар сийи бокъои лораяра хьалашка геттара сиха а кхерам боацаш а мехка юха цIабахийтара а лоархIам а беш, цига хьахинна проблемаш политически къоастаяра эша тIехьатегта йиш йоаца гIулакхаш машар лорабара хьаштаца дIадехаш дерхI оагIонаша.

Индостански ах гIайрен тIа этта хьал цIенхаштта хилара, лоархIам а беш, вIаши дIахо контакташ лоаттае а цунца дувзаденна хьахиннача дешай хьакъехьа дIахо дагабувла а барт бир оагIонаша.

ОагIонаша Къулбехьеи-Малхбоален Азе эттача хьалах чIоагIа уйла еш дийцар, Индокитая халкъашта машари кхерамзлеи Iалашъергйолаш, шоай къаман хьашташка хьежжа а доазол дехьара цхьаккха юкъе ца эккхаш а шоай кхел шоаш къоастаяра бокъолаш кхоачашъергйолаш цу районера дерригa кхьча мехкий эскар арадаккханза даргдоацаш хилар а дийцар.

Доа политически къоастадара лард хьаяра даькъера боккхача лоархIаме гIа хиларах тарра цар раьза долаш могайир Къулбехьеи Вьетнама Республика Ханна йолча революционни правительства дукха ха йоацаш оттаяь 7 пункт. тах латта предложенеш, уж предложенеш хьаллаца шоаш кийча хилар дIа а кхайкадир.

Гаргарча Малхбоале этта кхоххаденна хьал новкъа долаш дийцар оагIонаша. ОагIонаша белгалдаьккхар 1967 шера 22 ноябре яь ООН Кхерамзлен Совета резолюци йизза кхоачашъяра ларда тIа йIаьххача ханара, чIоагIа, нийсон машар оттабара цу тIехь хьаштдолча ерригача паччахьалкхенаша низ тIабахийтанза баргбоацаш хилар.

Дунен халкъашта юкъера хьал тоадалара гIо де гIерташ, Инде правительства боккха мах бу европейски континенте меттел, дерригача дунен тIа а кхоххам лаьгIбара тIаберзабаь боккхача лоархIаме гIа хиларах тарра кхерамзлени вIаши гIулакхаш леладерен дешай хьакъехьара совещани гулъярах йолча предложене.

Герза ядерни хIаьта иштта моллагIдолеи тайпаш а чулоацаш, дунен халкъаша цIенхаштта эффективни тIахьожам а лоаттабеш, герз хьаделга соцадарен «массане а дерригa герз дIадаккхарен машар а кхерамзле а лораярах чIоагIъяран геттара боккха лоархIам болаш дерхI шинна а оагIоно. Герз дIадаккхара къоастаде дезаш хьалхашка отта проблемаш къоастаяра практически кхоачашдулургдолеи юкъара тIаэцаргдолеи наькъаш лахар дезача дерригача мехкаша дакъа а лоацаш, оагIонашта хетачох, герз дIадаккхара хьакъехьара Дерригдунен конференци гулъяр боккха лоархIам болаш хургъяр.

ТIом бара химически бактериологически средстваш аIалла ца магийтара новкъа боаккха хьалхара гIа дерхI оагIонаша бактериологически (биологически) герзеи токсинийн запасаш оттаяр, хьаяр, Iоаяр ца магийтарах йола эггара гаргагIча хана совещани яр.

Инде Премьер - Министра юха а чIоагIдир Индийски океан машара зона хила езаш хилар.

Советски оагIоно дIахайтар из проблема кхьча паччахьалкхенашца цхьана цхьатарра бокъо хилара ларда тIа къоастае ше кийча хилар.

Советски Союзи Индии тIехьа я колониализмах юхелисараш дIадахара, колониальни мехкаши халкъаши шоай лоIаме хилийтара. Цар хьадда харцъю расизми апартеиди ерригача формашка а гучаялярашка а.

ОагIонаша юха а чIоагIдир тайп-тайпара социальни строй йола паччахьалкхенаш машаре яхара принципашта шоаш тIехьа хилар, мехкашта юкъерча отношеней хьакъехьара дерригa къовсаме дешаш машаре къоастадара тIехьа долаш дийцар.

Советски Союзои Инден боккха лоархIам бу ВIашагIкхийттача Къамий Организаце. ОагIонаша чIоагIдир из организаци чIоагIъе, ООН Уставага хьежжа беррригъюкъяра машари кхерамзлен тьаллаца цун эффективность лакхъяра шоаш кийча хилар.

Шаккхе я оагIув гешаш хилар Инде Премьер - Министра Советски Союзера визит. визита хана советски кулгалхошца хинна переговораши беседаши шин мехко вIаши леладу доттагIала гIулакхаш а дунен халкъашта юкъера кхерамзле а дIахо чIоагIъяра гIо деш хургхиларах.

Инде Премьер - Министра Инде дIахьийхар КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежневи СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгини. Из раьза хинна тIаийцар.

ОКТЯБРА СИЙНА

КХАШКАРА ГУЙРАН БАЛХАШ

Дукха балхаш де дезаш ба хIанз механизатораш кхашка. Чуэца еза бIаьсти йийна цхьайола культураш, зяба, гурахь ювча культураштa лаьтта аха деза, уж культураш дIае еза, кхыдараш. ХIанз тIаeIIa гидуаргаш чуэцаш ба механизатораш. Ткъаь ворхIлагIча сентябре республике гIолла 76 процент чуйийцай из культура. Ерригa гидуаргаш чуйийца баьннаб Наурски, Ножай-Юрта, Шелковской районашка. Гидуаргаш чуйийца бовла дукха хIама эшац Ачхой-Мартана, Гудермесски районашка. ХIаьта хIара гектара тIара, ду культура чуэца хьувкъам юкъера лаьрхIача 9,4 центнер хул. ДIадахача шера чуйийцачул лакхагIа ба из. ЙIайха тIакхаьчай республика шекара свекла кхеерашта. Шекара свекла чуэцаш я. ДIайийна хинначох 35 процент чуйийцай из. Лакхача темпашца чуэцаш я из культура Ачхой-Мартана районе — 57 процент, Гудермесски — 48 процент.

Грозненски, Шелковской районашкара къахьегамхой чуйийца баьннаб хIанзле ши эзар гектара тIара дуга. ДIадийна хинначох ахaнел дукхагIа да из. Эттара лакхагIа цу культура хьувкъам чуэц Гудермесси района «Степной» совхоза дуга кхедераша. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 40 центнер дуга чуэц цар.

Кхехкаш латт болх хьажкIийн плантацешка а. Ткъаь барайтта бIаь гектара тIара чуйийцай уж, хIаьта кхы а чуэца езаш йисараш 11,3 эзар гектара тIа я. ХьажкIаш ледара чуэц Наьсарец, Сунженски, Урус-Мартана, Шаьла районашка.

Цхьайолча районашка Iалама хьалаш во хиннадале а дика хьажкIа хьувкъам кхебаьб.

ХIанз республика кхаш леладераш паччахьалкхенга гидуаргаш, дуга, шекара свекла, хьажкIаш дIалуш ба. Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци хинна 54 шу дузача ден сийна бIаьсти йийна ерригa культураш чу а ийца, уж паччахьалкхенга йоххара социалистически декхараш кхоачашдара беррига низ тIабахийтаб цар.

1971 ШЕРА 27 СЕНТЯБРЕ РЕСПУБЛИКЕ ГIОЛЛА ГИДУАРГАШИ ДУГЕИ ЧУЭЦАРАХ ЙОЛА СВОДКА

(план проценташца).

Районаш	Гидуаргаш	Дуга
Ачхой-Мартана	92	—
Грозненски	87	—
Гудермесски	92	56
МалгIабика	93	—
Надтеречни	82	—
Наьсарен	56	—
Наурски	100	—
Ножай-Юрта	100	—
Сунженски	65	—
Урус-Мартана	69	—
Шаьла	75	—
Урус-Мартана	39	—
Шелковской	100	48
Республике гIолла	76	52
ДIадахача шера 28 сентябре хиннарг	89	33
МСХ колхозашкеи совхозашкеи	75	52
«Грозвино» объединене	100	—
«Консервплодоовощ» объединене	88	—

Наурсни района «Советская Россия» яхача совхоза комсомолец Гучигов Мохьмад нерте латтача комсомольско - нагирхой бригада 72 гектара тIа ихеньй комсаш. Царех хIанзле 52 гектара тIара яраш чуийцай.

Сихеи ца йойташи дIанховчийт уж чхьагIар доаккхача заводе «Чечингстройтрансера» новкъостала венача шофера Айдаев Хьамзата.

Лакхерча сурта тIа: социалистически яхье хьалхара меттиг яьккха шофер Айдаев Хьамзат. Лохерча сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) комсомольско-нагирхой бригада бригадир Гучигов Мохьмади отделене управляющии комсашна хьожаш ба.

БЫЧИКОВА сурташи тексти.

ЯХЬА НОВКЪОСТАЛЦА

Фуна лаьрхIа жа леладеча «Шелковской» совхоза къахьегамхошца яхье баьннаб тха колхозхой. Цу яхье тIехьа ца бисара ер шу доладеннача хана денз тха колхозо а дика толамаш даьхад. Дуккхаза а дIа я юха а хьоашалгIа яхаб совхозеи колхозеи къахьегамхой яхьа итогаш е, опыт йовза, хово дIахьеха, ца хово хьаIомаде. Цул совгIа хIара бетта яхьа итогаш ювцаш собранеш хултракторнии кхашка балхаш дерийи, комсаш, хьайбаш леладерийи, гIишлошъерийи бригадашка. Цу собранешка болхлоша дувц шоашта карагIдьннар, гучадоах кхоачамбоацараш, шоашта болх тоабара новкъаоле ераш. Шоай юкъарча собранешка белгалдоакх карара-кара тела цIе байракхаш, вымпелаш, маьхера совгIаташ, премеш хьанна яла еза, хьан сийна айе еза центральни усальбера байракх.

КIезига бац тха колхозе белгалбаха йиш йола къахьегамхой. Масала, дIадахача шера сентябрь бетта дена укх шера апрель бетага кхаччалца шиъ Iулацара цхьаь цаI устагIа ца къастийташ болх бир тха толащагIа волча жа Iуно Байбулов Купала Цудухьа Байбулова бригада сийна айяь ЦIе байракх я контора хьалхашка.

Жа лелазара а, Iоахарий кхедара а говзал лакхъяра цунна доккха новкъостал ду цунца яхь лелаеча Социалистически Къахьегама Турпала Эсмухамбетов Наурде.

Хьалхара итогаш йича гучадьлар колхозе хIара бIаь жийна тIехьара 109 Iаьхар къовстабаьлга. ТIаийца хиннача декхарел биъ Iаьхар дуккагIа хул уж.

ТIаккха хIара устагIаина тIера тха ларгарга диллача? Цу даькъе баькхха толам геттара лакха ба. Юкъера лаьрхIача устагIайна тIера лергар 6,8 килограмм тха. Деннача дешаца нийсдича 1,5 килограмм дуккагIа хул из.

Дика толамаш даьхад укх шера тха колхозерча жа Iуно Исаев Хьасанбека. Жа леладара говзал лакха йолча цунна елар ЦIе вымпел. Массадолча даькъе дукха тIехьавусаш вац из Байбулов Купала. Къаьстта дика къахьийгар цун бригадо жа дебадеши Iаьхарий ца къастийтараи. Цу бригада сийна урагIьяхийтар шоллагIа йола ЦIе байракх.

Жа дерста а, диза а долаш Iангара лахара боккхача лоархIаме да царна шортта доакъар хилийтар. Укх шера цу гIулакха оерцагIьяьлар доакъар кийчду бригадаш а, хьайбаш леладераш шоаш а.

БалхагIа мукъа йолча хана жа леладеча бригадашкара болхлой бIаргаго йиш яр колхоза члаташ чуийца даьннача кхашка ча вIашкатохаш, хох аргIаш деш, гIожа доакъар кийчдеш, сенаж, силос йоллаш. Къаьстта хьинаре къахьег цар «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо а тоадарах» бола КПСС Центральни Комитета Социам байшачул тIехьагIа. — КПСС XXIV съезда решенеши укх шера тхоашта хьалхашка латта декхараши сийленца кхоачашдара низ кхоберг бац оаха, — яхаш ба тха колхозхой.

ХIанзарча толамашка хьежача гуш а да 1971 юрта боахама шу пайда болаш оаха чакхдоаккхаргдолга.

Б. АДЖИГИЛЬДИЕВ,
Шелковской района «Червленский» колхоза парткома секретарь.

ВИЗИТАГIА ДРВ-е

Вьетнама къахьегамхой парте Центральни Комитетеи Вьетнама Демократически Республика правительстваси хьийха доттагIала визитагIа 30 сентябре Москвера Ханой яхай КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Н В. Подгорный керте латта партийно - правительственни делегаци.

Делегацена юкъеболх: КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель К. Т. Мазуров, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев, КПСС ЦК член, СССР Министрий Совета Председатела заместитель В. Н. Новиков, КПСС ЦК член, СССР Министрий Совета арахьарча бувзамий хьакъехьарча паччахьалкхен Комитета председатель С. А. Скачков, КПСС ЦК член, СССР оборона министра хьалхара заместитель, арме инарал С. Л. Соколов, СССР кхьча мехкашцарча гIулакхий министра заместитель Н. П. Фирюбин, СССР арахьарча торговле министра заместитель И. Т. Гришин, КПСС Центральни ревизионни комиссе член, СССР ДРВ-ера посол И. С. Щербаков.

ДРВ йолаш Делеи Рангунеи сайца кIезига ха йоаккхаргья делегаце.

Внуковски аэродроме делегаци накъайоаккхаш хилар новкъостий Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, кхыбараш.

* * *

30 сентябре партийно - правительственни делегаци Ташкенте сеца хилар.

Ташкентски аэродроме делегаце накъабаха хилар КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, Узбекистана компарте хьалхара секретарь Ш. Р. Рашидов, Узбекски ССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Н. М. Матчанов, Узбекски ССР Министрий Совета председатель Н. Д. Худайбердыев, республика кхыбола хьалхле лелаю болхлой.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-ЙЕМЕНСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

Советски правительства хьийха официальни визитагIа Москве ена хилар Йемена Халкъа Демократически Республика делегаци, 30 сентябре, Премьер-Министр, оборона министр, Къаман фронта Генеральни кулгалдара Исполкома член, Лакхерча халкъа совета депутат Али Насер Мухьаммад керте а латтаь. НДРИ-и СССР-ен байракхашца кийчъяьча Внуковски аэродроме хьаьшашта накъабаха хилар СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель Д. С. Полянский, СССР министраш А. А. Гречко, Б. Н. Бугаев, А. А. Шишков, кхыбола официальни нах.

Накъабахарашта юкъе вар Йемена Халкъа Демократически Республика посол Ахьмад Салех Аш-Шаер, Iарбий мехкий дипломатически представительствашта керте латтараш.

Ахканарча майдан тIа сийлен ха оттадир. НДРИ-и СССР-ен паччахьалкхен гимнаш лекхар.

ДоттагIал долча мехка делегаца моаршал хьаттар аэродроме гулбеннача Москван къахьегамхоша.

* * *

30 сентябре Кремле дIайолаелар СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгинаи Йемена Халкъа Демократически Республика делегацена керте этта официальни визитагIа Советски Союзе венача Премьер-Министра, оборона министра Али Насер Махьаммадаи юкъера переговораш.

Бовзамеи дог цIенеи къамаьлдеш, Советски Союзаи Йемена Халкъа Демократически Республикаи вIаши леладу массе оагIорахьара гIулакхаш шердарен чIоагIдарен дешай хьакъехьа вIаши дагабаьлар. Иштта дийцар вIаши хьаштдола дунен халкъашта юкъера дешаш, царца Гаргарча Малхбоалерча хьалах дараш а долаш.

Переговораш дIахо ергья.

(ТАСС).

ИНДИРА ГАНДИ ЦIАЯХАР

Советски правительствас хьийха официальни визитагIа Советски Союзе ена хинна Инде Республика Премьер-Министр Индира Ганди 29 сентябре Москвера цIаяхар.

Инде Республика Премьер-Министр Индира Ганди накъаяккха Внуковски аэродроме баьхкабар СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель К. Т. Мазуров, СССР министраш, кхыбола официальни нах.

Накъаяккха баьхкарашта юкъе вар Инде Республика Советски Союзера посол К. Ш. Шелванкар, посольства сотрудникаш.

ГРАФИКАЛ ХЬАЛХА БУВЛАРАШ

«Грознефть» объединене Старогрозненски бурув деттача балхий управлене вышкашъерашеи Старогрозненски автотранспортни контора трактористашеи чIоагIа раьза хинна тIаийцар социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга тоадарах бола КПСС ЦК социам.

Дукха ха йоацаш царна тIадиллар 53 метр лакха йола металлически буровой фонарь Старогрозненски мехкдаьтта доаллача моттигера Шолжеи Тиркеи довкъашка гIолла 60 километр гаргга хьаьа дIаяхьа. Из дIаяхьа езача новкъа дукха духьаленаш яр: электропередачаи бувзама высоковольтни линеш, Алханчуртски канал, магистральни асфальтовни промысловни автонаькъаш, кхыдараш. Хаян-Керта мехкдаьтта доаллача моттигера № 69 йола геттара кIоарга йола поискови скважина йоаккхача дIаяхьа езаш яр из. Цига цунна кийчъеш бетонни кIийле яр.

Из болх кхоачашбелга тIадилладар вышкашъерашеи трактористашеи. Цу гIулакха керте эттар опыт йола болхло, Ленина орден лелаер Сергей Леонтьевич Мартенов.

Фонарь соалоза тIа оттаяьчул тIехьагIа трактораша тоххайир из. Дийнахь 20 километр никъ бора наха гIаш. ЧIоагIа хьожаш нийса доаттайора уралатта фонарь гIишлошъераша Ш. Ибригимова, З. Мусаева, Чабигаева, Сорокина, Лопухова, кхычар. КIоагаш, гувнаш долчара никъ нийсбеш вар бульдозерист В. Душин.

Фонарь кийчъяьча моттиге дIаоттайир. Иштта хала а чоалхане а дола из декхар кхоачашдир вышкашъераша сентябрь бутт кхоачалуш Хаян-Кертера геттара кIоарга яьккха № 69 йола скважина болх бе йолайолийтилга Iалашдир.

Вышкашъерашеи механизаторашеи шоаш яьккха къахьегама котало хьатIадоагIача Сийлахьйоккхача Октябрьски социалистически революце 54 шу дизара цIейна хетаю.

А. КРАВЦОВ.

ДОХАРГДОАЦА ДОТТАГIАЛ

30-ча сентябре Грозненски химически комбината болхлой, инженеро - технически балхаш дераш, гIулакхера нах собране вIашагIкхийтар. Цига дакъа лоацаш хиннача хIаране дог раьза хинна тIаийцар советско-венгерски доттагIлен Общества юкхьанцарча организаце член хулилга. КПСС Грозненски горкома секретара А. Я. Давыдова лоацца къамаьл даьчул тIехьагIа, дохаргдоацача советскии венгерскии наха юкъерча доттагIалах лаьца къамаьл дир фашистски гIаьрахоех Венгри мукъайоаккхаш хиннача КИП-а цеха слесара И. И. Крусинске, № 132 йолча цеха начальника З. Г. Чингариева, советско - венгерски доттагIлен Общества юкхьанцара организаци вIашагIйоллара енна предложени дог раьза хинна хьаллъьцар Венгерча химически комбината болх гойбеча дакъа лоацаш хиннача № 7 йолча цеха ноккхагI волча аппаратчика С. С. Кузьмина, цеха воккхагIволча мастера В. И. Степаненкос.

Собране дакъа лоацаш хиннараша массава раьза а волаш хержар химкомбината феноли ацетони арахецача производства начальник И. М. Давыдов председатель вола доттагIлен общества юкхьанцарча организаце совет.

Б. КОСТОЕВ.

* * *

Машаре бахар леза советски наха. Цудухьа доттагIала гIулакхаш леладар боккха лоархIам болаш да. Вайна эггара гаргагIча лоалахоех цаI я Венгерски Халкъа Республика. Венгерски Халкъа Республика Комаромски областа къахьегамхоща доттагIал тасса лаьрхIад Нохч - ГIалгIай АССР къахьегамхоша. Юртбоахама культурашкеи Iаламгеи диллача Комаромски областеи вай республикайи хьа аш дукхагIдолча [illegible] Цунна кердаш собрани хилар самарийнакь тха заводе. Цига гулбеннабар болхлойи гIулакхера нахи.

Собрани хьаеллаш къамаьл дир завкома председатела Б. Н. Геловане. Венгерски Халкъа Республика дегIаярах, цун культурахи экономикахи дувцаш советско- венгерски доттагIала Общества юкхьанцара организаци вIашагIйоллара тIахьийхар по собране гулбеннараш. Цо яхар хьаллоацаш къамаьлаш дир инженера С. Г. Соловьянова, кадрай отдела начальника Д. И. Стебловске, завода комсомольски организаце секретара заместитела В. С. Калинина, кхычар.

Массава раьза а волаш советско - венгерски доттагIала «Общества юкхьанцара организацин пхи саг чувоагIаш цун Совета вIашагIъеллар. Цул тIехьагIа советско - венгерски Общества Нохч - ГIалгIай Республикански отделене учредительни собране вахийта оттавир 10 саг.

В. ТЕЛЕГИН,
«Электроприбор» завода партийни организаце секретарь.

КЪАХЬЕГАМ БЕЗАРГБОЛАШ

Республика партийни организацеша, ВЛКСМ обкомо, горкомашеи райкомашеи даим артайоах КПСС ЦК «ВЛКСМ 50 шу дизарахи кагирхой коммунистически кхетамца хьалкхебара декхарехи» баьча сопамга хьежжа кагирхошта беча балха формаши методаши.

Хьалхашка латта лоархIаме декхараш кхоачашдеча республика комсомольски организацешта эшаш дола новкостал ду партийни органаша, цар комсомолана ду кулгал дикка вIоагIденнад.

Кагирхошта кхетамбалара дош каст-каста дувц партийни комитетий пленумашка, бюрошка, юххьанцарча партийни организацешка. Цу деша хетаь яр укх бетта хинна парте обкома пленум а.

Цу дерригие комсомола лоархIам айбаьб, цар кхуваш боагIарашца беш бола тайп-тайпара болх тоабу.

Укх тIеххьарча хана республика комсомольски организацеша дикка тоадаьд кагирхошта профессиональни ориентаци яр гIулакх. Ерригача вузашка, техникумашка, училищашка, школашка хьайнйллача наIарий денош, къахьегама ветеранашца вIашагIкхетараш хул, болхлой профессешта пропаганда яра шерра пайда эц массови информаце формаех.

Шоаш болхлой хиларах доккхал деши профессеш езаш кхуваш боагIараш хьалкхебара боккха чулоацам бола болх лелабу комсомола комитеташа. Дукхача хана царна дийлац шоаех болхлой хиина, эггара хьалха алапи йийца, кхийна баьннеи механизатораш хиинеи цIей хьисапе белгалдоаха денош.

Комсомольско - кагирхой коллективаш къахьегама, шоай профессеш а езаш кхуваш йоагIа тIехье хьалкхеяра школаш а хинна дIаэттай. Цу коллективай членаш каст-каста профтехучилищашка, школашка хьоашалгIа баьхке хул. Цига цовй балха башхалонаш дIайовзийташ къамаьлаш ду цар, профессеш дIайовзийт. Иштта, Сунженски района XIX партсъезда цIерагIча колхоза пхелагIча тракторни бригада комсомольцашеи кагирхошеи каст-каста Троицкая яхача станицерча школашка хул. Дешархошта хьалхашка дуккхаза къамаьлаш даьд бригада членаша А. Яценко, А. Зубова, ВЛКСМ XVI съезда делегата Лижейко Николая. Цунца дувзадена лархIа деза цу станице школе дийша боалаваш шоай колхозе болх а беш заочно институташка, техникумашка дешаш хилар.

Дукха дика гIулакхаш карагIдийннад Гудермесски района «Октябра 40 шу» яхача колхоза комсомольско - кагирхой бригада членашта а. Ахкан замалахь дешарах мукъабаьнна лела кагирхой цоашца кхай тIа болх бе хьакхувл цар. Коммуниста Висалиев Миясолтас, Гайрбеков Iаьлас, Цагараев Альве дешархой трактор лелае, а цунца болх хьабе а Iомабу, комбайнашта, трактораштa, кхьача юртбоахама машенашта ремонт яра деча балхашта юкъеоз дешархой. Цудухьа школа яьккхачул тIехьагIа безам а болаш механизаторий курсашка деша болх уж, цул тIехьагIа шоай боахаме хьинаре къа а хьегаш деша безам болчар дIахо заочно шоай знанеш лакхъю. Цу тайпарча комсомольцехи кагирхоехи ба Исмаилов Хьамзат, Ачасов Курбан, кхыбараш верригa а 63 саг.

Аьхки республика кхашка болх беш хиннай 150 дешархой производственни бригадеи 98 звеной. Цу коллективашка къахьегаш вар 27725 дешархо. Цар леладаьд 7493 гектар латта. Цига дешархоша кхеяй хьажкIаш, шекара свекла, башахдараш, гидуаргаш. 27 школе вIашагIъеххаяр хьунашка болх лелабу бригадаш. Цар чулаьцача 1200 дешархочо 700 гектар латта опытни балхаш чакхдаьхад.

«Хьайбашта цхьан шерай ях шерай тоъал доакъар Iалашдергда вай» яхача девизагIа бетта къахьегара Ерригсоюзни кхайкарал даьча хана доакъар Iалашдеча болх беш яр 120 комсомольско-кагирхой бригадаш, звеньяш.

Дуккхача кагирхой коллективаша, къонача механизатораша шоаш беш бола болх чIоагIа лоархIаме болга кхета а деш цу бетта хьинар совдоахаш къахьийгар. Йол, силос, баьца кьоар доаккхача заданеш дикка тIеххоачашбеш хьабаьккхар. Доакъар Iалашдеча шоаш цу балхах дика ка йоалеш болга хьагойтар Надтеречни района кагирхошеи комсомольцашеи. Шера цар дакъа а лоацаш цу районе хIанз хьаIайнад шин шера кхоачамхилал доакъар. Хьайбаш Iалашдеча хьокхаме къахьийгар «Знаменский» совхозерча къонача трактористаша комсомольцаша Салев Хаважа, Катаев Вахас, «Новогорский» совхозерча Курбанов Iумара, кхычар. Силос хьокхача комбайнашца денна нормах йоагIар 4,7 гектар йолча 5—6 гектара тIара из культура чуйийца йоаккхар цар.

ЧIоагIа ка маьхал йовлаш болх бир цу бетта Ачхой-Мартана района къонача къахьегамхоша а. ВЛКСМ райкомо а, совхозий комсомола комитеташа а боккха теркам тIабахийтабар кагирхоех доакъар Iалашду бригадаш вIашагIйоххара. Цига цар хьожа а беш къахьегаш ба кагий нах я мехкарийи. Доакъар Iалашдеча балхаш кхетамца вIаштIехьа а даьха шоашта даза хиннар толамца кхоачашдир «Лермонтовский» совхоза шоллагIча комсомольско-кагирхой бригада, «Овощевод» совхоза кагирхой бригада, «Самашкинский», «Орджоникидзевский» совхозий доакъар Iалашдеча комсомольско-кагирхой звеньяша.

Иштта, «Лермонтовский» совхозе Байдаев Ахьмада кулгалдеча шоллагIча бригада комсомольско-кагирхой звено хаоттама хьалаш дика хиннадеце а 150 гектар долча кхай хIара гектара тIара 175 центнер йолаш силоса лаьрхIа хьажкIаш чуйийцар, план 150 центнер йолча.

Доакъар Iалашделга лаьрххIа цу балха вIашагIъеххача бригадай гIулакх хиина ца Iеш района берригача кагийча наьхеи мехкарийи саготагIа дола декхар а лаьрхIа тIайнцадар кагирхоша.

Цу района «Самашкинский» совхоза шоллагIча шурий-товарки ферма коллективо доакъар Iалашдара массехк воскресник даьдар. Цар фермана юххе хьатIа а ваа кIоагашка еллай 250 тонн сенаж.

Грознески района «Советская Россия» яхача колхозе из боаш хьайбаш леладара лостам болаш дегIабоагIаш хиларца хIара шера дукха доакъар Iалашде деваш хул. Цудухьа укх шера а хьайбашта дерттIа кхоачам бара чIоагIа барцагIбаьннабар укхаза. Из лоархIаме гIулакх кхоачашделга укх шера цига тIадиллладар кагирхошта. ВIашагIъеллача доакъар Iалашдеча комсомольско-кагирхой бригадана керте оттавир опыт йола къона коммунист Солтахмадов Абу-Супьян. Болх овсарегIа хургболча тайпара вIаштIехьбаккхара де дезараш дувцаш юххьанца яьча собране гулбеннача бригада членаша соцам бир берригача бетта ударно къахьега, аьнна. Шоаех беина тешамя шоаш денна доши дохаданзар цар. Бетта 800 тонн йоли 100 тонн чан Iалашде карагIдаьлар кагирхой.

Доакъар Iалашдара кхайкарал даь бетта къахьегаш хиннача юртарча кагирхошта доккха новкъостал дир царна шефство лелаеча городерча промышленни предприятей комсомольски комитеташа. Город Грознера къона болхлой гIулакхера нах дуккхаза доакъар Iалашдара яьча субботникашка, воскресникашка юртарча къахьегамхошта гIо де ихаб. Хьайбай боахама база чIоагIъяра тийнна дуккха заказаш а кхоачашдаьд цар.

Доакъар Iалашдара Ерригсоюзни кхайкарал даьчул тIехьагIа из чIоагIа хьаллаьца къахьегаш хиннача комсомольско-кагирхой коллективай балха лостам телаш, цига боагIаш бола тIахьожам лоаттабеш яр «Комсомольски прожектора» посташ, отрядаш, штабаш.

Шеко йоацаш ала йиш я тахан юкъарча хьайбашта республике доакъар кийчдеш яьча Iалашонца кагирхой дакъа долга.

М. ТУРПУХАНОВ,
ВЛКСМ обкома комсомольски балха отдела заведующи.

«Электроприбор» завода шоллагIча цехе дика йовзаш я сувенирни авторучкаш арахецача участка комсомольско-кагирхой коллектив. Дукхача хане социалистически яхье метало яхарах ВЛКСМ ЦК памятни вымпел ейнай царна.

СУРТА ТIА: сувенирни авторучкаш деш ба (аьрдехьара аьттехьа) Ремезова Рая, Шаповалова Надя, Исакова Таня, Колпикова Таня, Говорунова Аня.

И. ПЛИЕВА сурт.

Комсомола отчетно-хоржамий собранера

ДИКАЧА ГIУЛАКХИЙ ИНИЦИАТОРАШ

Дукха ха йоацаш «Красный молот» завода мехкдаьтта аппаратурни цехе хиннача отчетно-хоржамий комсомольски собране кертера теркам тIабахийта дийнараш производственни дешаш дар. Шийн отчетни доклада тIа ВЛКСМ цеха комитета секретара Егорочкин Олега белгалдаьккхар коллективашарча кагийча нахеи мехкарашеи цеха производственни заданеш кхоачашъеча дикка дакъа лоацаш хилари общественни болх хоалуш дийнбаь хилари.

Комсомолка Ромашкина Лена крановщица я. Шоай цехе яйза а ца Iеш, ерригача заводе а йовз из художественни самодеятельносте дакъа лоацаш хиларагI. Завода юкъарча хьажаре мехкдаьтта аппаратура цеха самодеятельноста коллективо призовой моттиг йоаккхача а дикка дакъа лаьцар Ленас. Заводской художественни самодеятельносте дакъа лоацаш а дукха ба мехкдаьтта аппаратура цехера кагирхой.

Завода 75 шу дизара юбилейни кийчо еча хана дикка лакхделар цеха комсомольцийи кагирхойи къахьегама хьинар. ШоллагIча цехера комсомолец Понамаренко Николай вар вIаши ювзалуш йола балха массехк говзал Iомаелга дIадолалаьр. Из гIулакх дог раьза долаш хьаллаьцар мехкдаьтта аппаратура цехерча кагийча нахеи мехкарашеи. Комсомолец Крохалев Валентин ва котельщик - резчик а, коммунистически къахьегама ударник а. Цо хIара дийнахь норма 250—280 процент кхоачашъю. Иштта чIоагIа болх беш вале а, Валентина корайоагIар общественни болх бе а ха. Цехе спорта дика пропагандист ва из. Валентин завода сборни команде футболагIа ловз, керда балха баьхкача кагирхой спортах безам болийт.

Дика традицеш я мехкдаьтта аппаратура цеха комсомольций. Укхаза закон а хинна дIаэттад цехерча хIара къонача саго дешилга. Лена Ромашкина техникум чакхйоаккхаш я. Зина Олинцева мехкдаьтта института йиьлагIча курсе дешаш я. Комсомола комитете болх беш я лаьрххIа йола дешара сектор. Из хьож болхлой кагирхой школашка, техникумашка, институташка дешаш болча цехерча комсомольцаша, кагирхоша мишта деш, новкъостал ду эшачоа.

Отчетно - хоржамий собране дийцар культурно - массови сектора цеховой бюро балха раьза ца хиларах лаьца. Цун балхацара кхоачамбоацараш белгалдир отчетно - хоржамий собране соцам тIа а. ХIанз культурно - массови сектора керте эттар Зина Олинцева. Из я цехе дIадоладеча дуккхача дикача гIулакхий инициатор.

Ше къамаьл деш цеха партийни организаце секретара аьлар:

— Отчетни хана цеха комсомольски организаце дикка толамаш даьхад. Болхлой класса къонача тIехьенах доккхал де йиш я вай. КарагIдаьнначох кхоачамбаь Iе йиш яц дIахо йолача хана. Болх кхы а дикагIа вIаштIехьбаккха беза.

Х. ШАТОЕВ.

ШИЙ ГIУЛАКХ ДОВЗАШ ХИЛЧА

Художника творчество, поэзе, музыка, дог гIоздоаккха хозал, гIетта йодача оалхазара мукъал — уж деррига чулоацаш хьакхелла искусство хет сона халхарах. Къаман дог хьахьокха могаш бола низ ба цунца. Из юкъе доацаш бола салоIам-сакъердаме хилац, цунга ца хьежача бизза лоIам хилац. Шийга хьежарий дегI хьоалу цо, дог тохадолийт, уйла гIоттаю. Цу кIоарга къайле йолча, чоалханеча искусствашца шийн вахар хетта хьавоагIа Наьсарера къона балетмейстер Гапархоев Махьмад. Наьсархошта а, хIаьта республика телехьежархошта а дукхаза дайван цун а цо Iомабьча къонабарий а халхар. Дукха ха йоацаш телевизионни фестивале дакъа лоацаш хинна района художественни самодеятельность хозьяр цу бехктокхамеча сцена тIа юхаувзалуш хиннарий дог айдаьраш уж бар дукхагIа долча даьхе. Дийнь тайпара халхар гойта диаза сцена тIа баьхар Махьмада шийн 14—15 шу даьнна воспитанникаш. Дийзе а зале баьгIараша юха а бийхар тIоараш ца социйташ. ВIалла шек ца йоалаш царех кхо номер Ростове хургйолча телефестивале хьокха хьакъоастайир жюрес. ХIаьта наьсархой кхойтта номерах — 9 хержар. Шоашта искусство езилга, цун маIан довзилга дIахьекхар наьсархоша. ХIаьта царна юкъе дукхагIа безабеннараш къона халхархой бар.

Цул хьалхагIа вай республике Ленина юбилейна хетаьча конкурсе а хьалхара моттиг яьккхар Махьмада халхархой группа. Из толам баккхарах «Орленок» яхача пионерски лагере бетта салаIа а бахийтар уж. Цигара бараш а цецбаьхар къонача наьсархоша шоай къаман колоритагIарча халхарашца. Цига цар яьха къегача медалий бIарча коана хьахьекхар сога Махьмада.

Цо из группа мишта вIашагIъяллай, мишта кхею хар лоши хурга газет дешараш а.

...Махьмадах шийх а атта хилаза вар профессиональни халхархо. Сан йоагIача, йодача хула ловзараш, дIа-кха вахача клубашка якъ юкъе хула садоIамо сайренаш — уж юь из Iомалу моттиг. Из гIулакх дита, кхыча наьрз тIа хоьш ца дийр бу цо. ХIаьта а хоиш ма дийр талант ина бохабе атта доацилга. Бохабалазвар из, юхатохабалазвар из Махьмада. ХIанз цу гIулакхо воккхийвуу. Хореографически училище дешаро [illegible]

ше каралаьццача гIулакхах бола тешам чIоагIбелар. Цул тIехьагIа вай республика тайп-тайпарча сценашка къахьегаш а хинна Наьсаре юхавера хьалха дена шийна дагалаьттар кхоачашде.

Совхозашкара механизатораш а, хIаьта кхыбола кIезиг - дукха халха бала ховш бола кагийнах а клубе кхувла волавелар. ХIаьта а сойн-сойн мукъавац, кхец тха яхаш дIаухар вожаш. Группа йохар. Хала дар вIалла сцена тIа ца хинна уж Iомабе а. ХIаьта царна халхара искусство езаялийта а. Цхьабакъда халонех къахканзар шийна дагалаттар кхоачашдара бIубенна вола дIамита сат.

ХIаначул бархI шу хьалха дар из. Назранерча школе юххьанцарча классашка дагIа бераш цецдаьлар: Махьмада аа халха дувзла Iомадергда шо, безам бар хьа а гIовтташ сона юхе дIаотта аьлча. Юкъ-юкъера хьа а гIувтташ чайтонгаш санна теркаш тешам боацаш Махьмада хьатIаха лоладелар бераш.

ХIанз бархI шу даьнначул тIехьагIа царех цхьаннеца Угурчиев Iириханаца къамаьл хилар са. ХIаьта армера цавенача сага дар санна гIийло литкъа, дай дегI да цу пхийтта шу даьннача кIаьнка. Вахар - вар калай, Iохар - гIаттар дали да цун. Вешта аьлча шийн ханарча наха юкъе белгал ва ше доллача хIаманца. Хийтар сона: талант сомаяккхарал совгIа кхийола дика оамалаш а Iомаю искусства.

— Дешар, кхыдола гIулакхаш юкъагIлусий шун халхара группе дакъа лоацаш хиларо — хет аз Iириханага.

— Цига дахаьахьа дешарах дукха дикагIа кхетадаьлар тхо, спорт езаелар. Тхона юкъера дукхагIа бараш футболисташ ба,— яхаш дувп кIаьнка.

— Школа йистеяьккхача дутаргдий оаш халхар?

— Массане а хореографически училище деша даха оаха чIоагIо яь дукха ха я.

Тахан кхыбараш Iомабе а могаргIолаш говзал, опыт Iомаль дукха ба царна юкъе. Тумтаев Руслан, Гайсанов Салман, Майсигов Аслан, Эсмурзиев Мухьмад, Исчоев Руслан, кхыбараш.

Гапархоев Махьмад халхара искусство боккъонна цу безам бу [illegible] 30 халхарко чувоагIача концертна творчески вахаро.

ХIанз шинна Ростове баха кийчо еш ба уж. Наьсархоша сатохе цар тIехьалена. Уж ба районе а халхара искусство шерала дIайоржае, из халхарий тIа ла дIа якхла езаро.

М. ЗАНГИЕВ.

Ер шу дIадоладелча денз дика хьокхамаш доахаш къахьег Надтеречни района «Минеральный» совхоза доаркаша. «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо а тоадарах» бола КПСС ЦК соцам арабаьнначул тIехьагIа шоайла кхы а шерагIа яхь йоаржайир цар. Яхье хьалхалатташ ба къона доаркаш Хатуева Любан Даудова Малийкеи. Укх шера планагIа хIара Iаттагара 1700 килограмм шура яккха езаш ба уж. ХIаьта хIанзле хIара беттача Iаттагера Любас 1650 килограмми Малийкас 1600 килограмми шура яьккхай.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) доаркаш Хатуева Любан Даудова Малийкеи яьккха шура флягашка чуйотташ ба.

Д. Васильева сурти В. Шакриева тексти.

КЪОНАЧА МЕХАНИЗАТОРИЙ ГIУЛАКХАШ

Укх шера аьхки йоачаш кIезига хилар.

Лаьтта сое докъадаларах ийтIадар. Хала да трактораштa из аха. ХIаьта а бIу ца къожабеш къахьегаш я 19 партсъезда цIерагIча колхоза пхелагIча тракторни бригада комсомольско - кагирхой коллектив.

ИйслагIча пятилетка шоллагIча шера хьувкъам лакха хургболаш лаьтта дика оахаш а, кийчдеш а ба хIанз къона механизатораш. Царех ба тахан кIаьдбелар фуд ца ховш, дийнахь сарралца колхоза лаьтташ оахаш бола В. Полянский, А. Провоторов, кхыбараш. Цар хьалха баьккхача боалега хьежаш латтача кагирхой бригада бригадира Б. Брциева йоах:

— Хела да докъаденна лаьтта ака, хала дале а аха-м деза, оахам дика данза даргдац. Болх ишта ца бойя хьалхалаттачарца хила вIаштIехьдаргдац вай.

Дукха балхаш да комсомольско - кагирхой бригада гурехь де дезараш. Цхьабараш лаьтта оахаш боахкача хана шоллагIьбараш хьайбашта доакъар кийчдеш ба. Социалистически яхье баьннача бригада членашта доккхий декхараш хьалхашка латт. Уж декхараш кхоачашде тIабех къона механизатораш: «Пятилеткана — ударни къахьегам, говзал, къоначар кердадар» яхача шерра баьржача боламо а.

Района дикагIа болча механизатораштa юкъе ва аькки ялат чуэцача хана лакха хьокхамаш даьха ВЛКСМ 16 съезда делегат Н. Лижейко. Балха опыт йолчеи дуккхача хана денз колхозе къахьегачеи механизаторашца яхье ваьннача къонача комбайнеро 161 гектара тIара ялат чуийцад. Цун къахьегама толамий Даьхено лакха мах баьб — Лижейкана «Знак почета» яха орден ейнай.

Боахаме общественни гIулакхаш чакхдоахача а хьалха латтараш комсомольцаш ба. ЧIоагIа эшаши сакъердамеи дола дукха гIулакхаш леладу групкомсорга А. Зубова. Из шийн даша да ва. Шийна тIадилла гIулакх дизза кхоачашдеш хьавоагIа А. Зубов. Цо доккхал ду группа колхоза кхашка толамца беча балхех. ХIанз комсомольски группа отчетно - хоржамий собрани чакхъяккха кийчлуш я. Дукха да цу собране дувца къонача колхозхой. Цар дувцаргда доакъар кийчдеш шоаш даьха толамаш. 1560 тонн силос кIоагашка еллай кагирхой бригада. Доккхал де йиш йолаш да ялаташ шийн хаьнахьа чуэцар а, бригада механизатораша цига хьинаре дакъа лацар а.

Болх истебаьнначул тIехьагIа А. Бегманова каст-каста ялча сакъердамеча политинформацешка ладувгIаш хул къона механизатораш.

Мекъачох, болх хьабе ца ловчох къахетам бац бригаде. Цудухьа колхозе сий долаш, наха лоархIаш ба комсомольско-кагирхой бригада къахьегамхой.

Л. ТОЛМАЧЕВА,
Сунженски района 19 парт. съезда цIерагIча колхоза ВЛКСМ комитета секретарь.

КЪОНАБАРАШ — ХЬИНАРДАРАШ

Итт шу гаргга ха яьккхар МалгIабйкерча кирпишкаш еча заводо районе тIехьаюсача предприятех лоархIаш. 1970 шера заводе къона болхлой баьхкача хувцаделар гIулакхаш.

ДикагIа болча завода комсомольцехи кагийча нахахи латта къаьстта къонача смена вIашагIлелцай укхаза. «Массадолча гIулакха хьалха латта ударни группа хила» яхача девизагIа болх бу завода комсомольцаша. [illegible]

кха кхоачамбоацараш нийслора. Болх хьабе нах тоьацар. Шоай балха ха йистеяьнначул тIехьагIа 2—3 сахьата болх бора, цхьацйолча хана салоIа денош хилча а къахьегаш хулар кагий нах. ХIаьта массанена хьокхам телаш вар смена кулгалхо М. Исраилов. [illegible]

Уж толамаш даьхад [illegible]. Къахьегаш кхы а дикагIа вIаштIехьбаккхара резерваш лаха гIертар уж. Производстве а болаш инженерно - технически болхлой совеца [illegible]

ни йир завода. Цар цига КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «Производства резерваех пайда эцилга тоадарахи хакъа боахаме экономе режим чIоагIъярей хьакъехьара» письмо дийша а дийша шоай завода торонех дикагIа пайда эца безилга белгалдаьккхар. [illegible]

Завода рационализатораша [illegible] топпар бокъабеш брусера температура лакхалаттарголаш гIулакх дир. Топпар бекъа хи [illegible]

ларга хьежжа кирпишкаш йокъаеш йоаю ха кIезигъелар, бран а эшаелар. Кирпишкаш дукхагIел дикагIел арахецара аьттув баьккхар цу тайпара вIаштIехьдаьккхача дукххача гIулакхаша.

Къаьстта дика толамаш даьхар КПСС XXIV съезда сийна социалистически яхье баьннача смена болхлоша. Цар хьалхарча квартала заданеш шин бетта кхоачаш[illegible]

М.-Г. Османова. Цар шоай сменни заданеш даим 130—135 процент кхоачашъю.

Укх деношка завода салоIача шIагIа гулбенна болхлойн кулгалхойи чIоагIа дог айдена бар. КПСС XXIV съезда решенеш кхоачаш а еш доккха балха толамаш даьхарах комсомольско - кагирхой сменана ВЛКСМ ЦК памятни вымпел елар. Из совгIат производстве [illegible]

У. АЛЕРОЕВ,
ВЛКСМ МалгIабйна горкома орготдела заведующи.

МОТТИГЕРЧА СОВЕТИЙ НОВКЪОСТАЛ

Моттигерча Советех долча кердача законаша дикка лакхъяьй юртарча торговлена хьалхле леларя воздействи. ХIанз ІаьдалаIйонии, юрта, посёлкови органаш боккъ я торговлен общественни кхачани предприятеш дІа-юха кийсъе а царна специализаци е а. Цар доккха дакъа лоац магазинаши столовеши хьалъяра дешаш дувцача, новкъостал ду торговле сахьатий график оттаеча, торговле правилаш леларя тIахьожам лоаттабу. Из деррига а чаккдоал моттигерча Советаша хадданза терко еш, депутаташа, активо, общественноста дакъа лоацаш.

Нохч - ГIалгIайче моттигерча Советаша дика новкъостал ду кооператорашта. Цу хьакъехьа къокхам тел Урус-Мартана райисполкомо. Цун заседанешка, массазарча комиссешка каст-каста дувц моттигерча кооперацé балха дешаш. Укхаза теркам тIабохийт кадраш харжара, къаьстта кагирхой харжара.

Кооператорий балха юкъе доккха дакъа лоац Ачхой - Мартана района ШаIама - Юрта Совето. Масала, кхашкара балхаш доладалалехьа кооператорий болхлошца цхьана ювц торгови сета график, товараш эша ахархошта аттагIа хургдолча тайпара нийсйий оттаю из. Магазинаша доккха кхай тIа болх бераштa товараш кхаьара график а оттаю.

КIезига дац юрта Советий кхыдола гIулакхаш а. Кооператорашта гIо деш хул уж. Масала, Советски района Асланбек-Шерипова юрта Совето кооператорашта дагадохийтар нах бахача пункташта дукха ха ялалехьа электрификаци ергхилер. ХIьата кооператораша шоай аргIана тикашка телевизораш, радиоприемникаш, хIамашта етта электроаьшкаш лоаттаю тикашка. Из бахьан долаш кхаь бетта йолча хана 73 телевизор, хIамаш ютта машен, радиоприемник ехкар.

Дукха ха йоацаш Червленски юрта Совета кооперативни тикашка ящар крупа, кондитерски хIамаш, макаронаш, хIара денна эша кхыдола товараш. Цунах сакхийр юрта Совете. Торгови сете депутаташ бахийтар. Уж шенхаштта хьежар гIулакх миштая. Гучадаьлар уж еррига продукташ оптови базашка хилар. Деррига бахьан хиннада уж юрта кооператораша хьа па яр.

Из дош дийшар сессе кооператораш тIа а болаш. Дукхкача критически замечанешка ладувгIа дийзав цаь.

Моттигашкарча Советаша юртарча торговлена мишта новкъостал де деза, торгови сете мишта порядок оттае еза дIахойташ дола масалаш кIезига дац. «Шелковский» жа леладеча совхоза шоллагIча ферме йолча тика заведующи эдархошпа гIожа вар, харцонаш юва парна. Цунна леткъар нах юрта Совете. Из тахкара вIашагIтеха комисси хьежача гучадаьлар еррига факташ бакъхилар. Юрта Совето дехарах балхара дIаваьккхар завмаг, хIаьта цун метта бакъахьара саг оттавир.

Дукха хэ йоацаш моттигерча Советаша хоам барах Ножай-Юрта районе магазинашкен, общественни кхачан предприятешкен санитарни гIулакх мишта латт хьежар. Цига тьежа гучадаьначох халкъа тIахьожама комиссе дувца хIама хилар, санитарни правилаш толхаьрашта таIазар дир.

Цу тайппара, Нохч - ГIалгIай АССР моттигерча Советаша кIезига новкъостал дац потребительски кооперацé балха. Кхоачамбоараш гуча а доахаш, юртара торговли дегIайоаларя тIехьа къовсам лоаттабу.

Д. БОНДАРЕНКО,
Нохч - ГIалгIай Респотребсоюза оргоrдела начальник.

ІАННА КИЙЧО Ю

Укх шера тха отделене Ia доаккхаш хургда дих эзар совгIа бежан. Дукха доакъар эш парна. Цудухьа тхоай отделене лаьтташка кхеле гIерт тхо из деррига а.

Масала, ши-кхо шу хьалха 500 совгIа гектар мара дIаецар оаха люцерна, клевер, кхыйола баьцаш. ХIаьа 750 гектар кха дIалаьшал цар. Боккха хьувкъам баьинаб цу тIара укх шера. Хьалха санна! пхьа да воацаш дитап баха уж баьций кхаш. Звеноштa дIа-хьа дийкъал уж а, хIаьта эшаш йола техника а. Нах Iомалуш боагIа лакха хьувкъам тела баьцаш дIае а царна Iунал де а. Цхьа ха яр дIатесса юе кьажкIаш саьна дIа а дийя баьпэ те дуташ ХIанз кийчъяьча сеглкашца дIадуе на молкаш, удобренеш а тохаш, хIаьта катокаш текхаеш лаьтта тоIаду.

Зекъе дош иштта теха кулг. Планал совгIа Iалашъеъа баха йоI. Доакъара лара чIоагIъеча дикка моттиг дIалаьцай 1000 гаргга гектара тIара чуийцача ка болча ялатий цано а.

Йокъал лаьттаяле а во хьийкъаяш оаха силоса дIайийна 1600 гектар хулача кхашкара хьажкIаш а. Планал 20—30 процент дукхагIа силос Iалашъе торо я тха.

Б. ЧАПАНОВ,
МалгIабика района Алханчуртски совхоза пхьоалагIча отделене агроном.

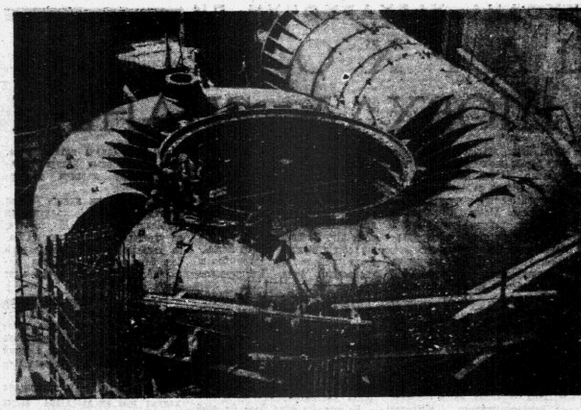

ТАДЖИКСКАЯ ССР. Нурекски ГЭС — КПСС XXIV съезда Директивесіа хьалъеш йолча Къулбехьен-Таджикски территориально - производственни комплекса «дог». Укхаза оттаергйолча ийссе а гидротурбина (хIаране низ 300 эзар киловатт) бух кийча ба. № 9 йолча гидроагрегата операльни камера гидравлически девленеца тожам ба кийчъеш я.

Ю. Угрюмова сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДА ТОРОНАШ ЛЕХАШ

Производства керда резерваш гучаяхаро дукха средстваш, материалаш кхояйт, балха хьалаш тоаду, къахьегама овсарле лакхъю. Из деррига дIадаьлча а производственни сфераца бувзам бола дуккха бараш творчески къахьега боалл. Цудухьа из гIулакх йоакхо еш леладу «Индпошива» фабрике. МаIача наьхен кхалнаьхен тIехнахьа а, чухпахьа а дувхаду барзкъаш тег фабрике. Уж процессаш чоалхане йоацаш хилар бахьан долаш экономически эффективность йоккха хилац кьачутелача рационализаторски предложеней Цхьабакъла, фабрика хьалашка чIоагIа эшаш гIулакх да из.

Ер шу доладелча дениз иттех рационализаторски предложени хьачуеннай «Индпошива» фабрика рационализатораша. ХIаьта царех ялх предложени балха юкъейийхьай. Из бахьан долаш производствана 1,4 эзар сом пайда хиннаб. Ераш я царех цхьаьраш. Масала, хьалхагIа боккхийчар тIехнахьа дувхаду барзкъаш тегаш (костюм, пальто) овнашкен Iерж чуюллаши кIада дIаухийтар. Конструктора Пахомова Зинаида Никитичнас кIадина меттел леладеш дола фризелин дIадохийтилга могадеш йола предложени кийчйир. Из предложени балха юкъейихьачул тIехьагIа тайп тайпара кIадаш кходарца хулаш бола пайда 254 сом да.

Иштта маьхера рацпредложени балха юкъейоаляьй барзкъашта ло боахача Нестерова Нина Хачатуровнас. Цо маIача наьхен кхалнаьхен тIехнахьа дувхадеча барзкъий овнаш 0,2 сантиметр лоацагIа хедаде могадир. Цу предложенех ши пайда боал. Цкъа-дале, совйола моттигаш дIатеда ца езаш мукъабоал хIамаш тегараш, шоалгIа - дале, производствана тайп - тайпара кIадаш кходарца 458 сом пайда хул. Цу тайпара кердадараш кхы а доаладе йиш я. Масала, хьалхагIа хIамаш тегача хана дукха тийда тай, кIада зигаш, кхыйола нувхаш Iовра машина юке. Спец машенах желобок яха хIама хеттай. Цу чу гIолла машена юхе латтача яьшка чу дIачуухийт нувхаш. Цу гIулакхо болх аттача а боаккхаш гонахьара моттиг цIенагIа хулийт. ТIаккха цIенагIа хилча сапаргIатагIа хул, наьха дикагIа болх бе безам боагIа.

ХIаман кхомбар общественни рузкъа совдаккхар да. Цудухьа из гIулакх тесса дита йиш яц. Из кхетаду «Индпошива» фабрике а. Таьш, копилгаш, кхыйола материалаш кхомбеш дIаахийтар бахьан долаш 209 сомал совгIа пайда баьб фабрика болхлоша.

Октябрьски цIей сийна творчески дикагIа къахьегаш ба фабрика рационализатораш.

Л. АВАНЕСЯН,
«Индпошива» фабрика рационализаторий балха йола кижене́р.

Дош кхоачашдерIда

ИйслагIча пятилетка хьалхарча шера задани ханал хьалха кхоачашъе гIерташ къахьег респотребсоюза производственни комбината коллектив. Дика толамаш даьхаа бейнача бархI бетта. Товарни продукци арахецара план 110 процент кхоачашъяьй. Планал совгIа кийчъяь тайп-тайпара продукци 139 эзар сома махьа я. Кийчача продукцена реализацияра бархI бетта задани 114,9 процент кхоачаш а еш. йоагIачул совгIа яр — 197 эзар сома продукци. Цу юкъа къахьегама овсарле лакхъяьй 106,7 процент. ХIаман кхомбе Iеьмаб комбината болхлой. Масала, сироп а, газ а, кхыйолча материалий хьурмат дар бахьан долаш 3 эзар сом кходаьд.

Комбинате арахец мерза хиш, колбасни кондитерски изделеш, пушашкара чхьагIар, швейни изделеш. Из продукци маьхалъяларга хьежжа хул производствана пайда. Кертера дар кийчъеш йола продукци дика хилийтар да. Цу даькъе кIезига къахьегац коллективо. Цудухьа хьалхашка латта доккхий декхараш кхоачашдеча толамаш доах.

Бахача наха гIулакх дар тоадарах производство дIахо дегIайоаларах парте XXIV съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдаьа вIаши социалистически яхье яьннай комбината цехий коллективаш. Дя тIехьа хьинарегIа къахьег цар, дукхагIа хулаш боагIа производстве хьалхя латтараш. Цудухьа хьадер беркатегIа хиларга хьежжа лакха да доаха толамаш а. Яхье хьалха латт Лорсанов Рамзана кулгалду чхьагIар арахеца цех. Бейнача бархI бетта планал совгIа 36,5 эзар декалитр чхьагIар арахийцар цеха болхлоша. ДикагIа бола болхлой хьоахабича цеха начальника эггара хьалха яьхар Вазаева Берланта, Хасимикова Асета, Шамилева Зурай, Абакумова Клавде цIераш

— Даим хьокхаме къахьегаш, массанел лакхагIа толамаш доах цар, цеха дикача гIулакхий хьалхле царга я, — йоах нов. Лорсанова. — Шийна тIадилла гIулакх кхоачаш ца деш Iийна шийгара эсалал гучаялар кхер хIаравар.

Къона говзанч Чингариев Салман керте латтача мерза хий арахецача цеха коллектив йоккха яц. Тайп-тайпарча къамех бола 36 саг ва цига къахьегаш. Шера плани тIайида декхараши ханал хьалха толамца кхоачашдара низ хьинар кходац цеха болхлоша. Цудухьа бархI бетта задани 108,3 процент кхоачашъяьй цар. Планах цар кийчде дезаш хинна мерза хиш 204 эзар декалитр дале кийчдаьр — 220 эзар декалитр. Коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи яккхара тIехьа къовсам лоаттабу цеха болхлоша. Коллектива хIанзарча къахьегама темпашка хьежача дагалаттар кхоачашхургхилар догдоахилга я. Цеха дикагIа бола болхлой бувцаш нов. Чингариева цIераш яьхар болхлочун Сусаева Зинай, газировщица Клюева Римай, бригадира Арутюнова Евгения, сироп кийчъеча Крайнова Люсяй.

Октябрьска революце 54 шу дизар къахьегама совгIаташца дезде лерхI цеха болхлоша.

Итт бетта план ханал кIира хьалха кхоачашъергья яьна да цар денна дош. Цар шоай дош диза кхоачашдергхилар хьахбокх уж графикал хьалхабувлаш хилaро.

Хь. БАЛАЕВ.

ТХЬАМКА ЛЕЛАДАР ПАЙДАНЕ ДА

Кердача пятилетке бехктоккаме декхараш латт Нохч - ГIалгIай АССР тхьамка леладерашта хьалхашка, уж декхарийла ба тхьамка белал дукха а дукхагIа Iалашъе.

Цу гIулакха дика новкъостал дергда укх шера паччахьалкхено лаккбаьча закупочни маьхо. ВIаштIехьдоалийтаргда тхьамка леладерий балхацара материальни безам айбе, цар алапи лакхде, хIана аьлча паччахьалкхенга дIаденнача тхьамка берригача маьхах 40 процент тхьамка леладеча алапена лаьрхIа дIалу (белгалде деза из гIулакх цу тайпара колхозашка мара ца латталга). Цу системо торо хулийт тхьамка леладара рентабельность лакхъе. Дувцилга иш из система совхозашка лелаеча тарифни сеткала дуккха а дикагIа йолга. Мишта вIаштIехьбаькхаб республика колхозашка тхьамка леладерий болх? 500 квадратни метрага кхаччалца йола лаьттан участкаш тIачIоагIъю цхьацца колхозхочоа. ХIара колхозхочоа участок тIачIоагIъяро вIаштIехьдоалийт къахьегамхой бехктоккам айбе, материальчи безам совбаккха, продукце дикал лакха хилийтара къахьегамхой теркам тIаоза.

Ший участке чуийца хьувкъам заготовительни пункте дIалу хIара колхозхочо. Заготовительни пункто хьанийеча продукцех доагIа ахча колхоза дIалу, хIаьта цох 40 процент боахамо колхозхочоа дIалу, юхедиса 60 процент колхоза кассе дода. Иштта вIаштIехьбаьккхача къахьегамо вай республика колхозашка хIара шера рекордни хьувкъам кхебе торо лу, паччахьалкхенга планал совгIа дукха тхьамка дохк.

Республика дукхагIа йолча колхозаша 1,5—2-зза планал дукхагIа тхьамка дохк хIара шера. Ножай - Юрта районера Гагарина цIерагIа, «Ильича васкеташ», Калинина цIерагIа колхозаш, Шаьла районера Куйбышева цIерагIа колхоз кхыяраш я царна юкъе. Масала, хьаэцаргда вай дIадаха шу. Гагарина цIерагIча колхозо план 74 тони йолча 190 тони тхьамка дехкар, А. Шерипова цIерагIча колхозо — 209,5 тони. Дукха ба вай республике цIи хеза тхьамка леладераш.

Вай беррига меккара диллача эггара сихагIа тхьамка леладелга дегIадоагIа Молдаве, Юкъерча Азе республикашка, Азербайджане. Вай республика опыт ейзачул тIехьагIа болабеннаб цу республикашка лакхе вай дийццача тайпара алапеш тела. ХIанз тхьамка леладеча Союзни республикашкара а, крайшкара а, областашкара а нах ух лоаман районашка дикагIа йолча колхозий опыт Iомае. Хьаьший балха тIа дола кердадар, цар балха технологи дикагIа хьэацара йоакхо е еза. Иштта вIаштIехьдаргда тхьамка леладелга дикка айде.

В. СМИРНОВ,
«Табаксырье» республикашта юкъера Грозненски заготконтора воккхагIа вола тхьамка ледадер.

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОНЕ

Укх деношка КПСС Гудермесски горкома пленум хилар. Цига дийцар «Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо тоадарах бола КПСС ЦК бaь соцам кхоачашбарах де дезарех» яха дош. Доклад яьча парте горкома хьалхарча секретара А. А. Чайкина а, пренеех къамаьлаш даьча кхыча новкъосташа а белгалдаьккхар района цхьадолча боахамашке социалистически яхь йоаржаяра гIулакх нийса вIаштIехьдаьккха хилар, хIаьта дIахо цу даькъе де дезараш кертагIа а лаьхар. Дийцача дешах лаьца соцам тIа а эцаш социалистически яхь кердача лагIа тIа яккха декхарийла йир пленумо партийни организацеш.

• • •

Укх тIеххьарча хана традиционни хулаш латт районе эсаре гIулакх де баха кийчлуча кагирхошца общественность каст-каста вIашагIкхетилга. Уж цIей хьисапе чаккдоах укхаза. Укх деношка Ленина памятника хьалхашка вIашагIкхийттача кагирхошта, тIема ветеранашта, общественноста хьалхашка доклад йир парте Гудермесски горкома секретара Э. Исаева. Цул тIехьагIа къамаьлаш дир района военкома Г. В. Бешева, ВЛКСМ горкома хьалхарча секретара А. Халзаратова, Советски Союза Турпала М. М. Сурмача.

Митинг чаккхъяьнначул тIехьагIа майдан тIа гулбеннараш стадионе бахар. Цига топ нийсагIа тохара яхь хилар кагирхошта юкъе. Котбаьинарашта грамоташ, совгIаташ делар.

• • •

ДIадахача шерашка нийсъенна халонаш йиш ца луш болча района юрта боахама къахьегамхоша укх шера бIаьсти деиз тIагIертта къовсам лоаттабу шоай хьайбашта шертта доакъар Iалашдара. Эггра дикагIа на болх вIаштIехьбаьккхаб «40 лет Октября», «Дружба» колхозашен «Новогрозненский» совхозен. Иштта гIожа доакъар кийчдара шера план хьалхарча колхозо 193 процент шоллагIчо 123 процент, совхозо 115 процент кхоачашъяьй хIаналехьа.

Доакъар дукхагIа Iалашдара йолча резервaех дикагIа пайда эцара шоай коллектинай низаш тIадахийтад района кхыча боахамаша а.

С. ШАБИЕВ.

Оаха яздаьчун лерагIа

Укх шера август бетта 21 дийнахь араьдьиначй «Сердало» газета тIа кепатехаяр «ХIама хувцаденнадац» аьнна корта а болаш йола материал. Назранерча автостанцера кхоачамбоацараш дувцар цу корреспонденце тIа.

Цу гIуллакхах лаьца Назрана горисполкома председателя нов. Бузуртанова укх тайпара хоам бу редакцега: «Сердало» газета тIа 21 августе араяьннача «ХIама хувцаденнадац» яхача статья тIа дувца городской автостанцера кхоачамбоацараш бакъхилар, хIаьта хIанз автостанце ков цIендаьд, хьаштагIа ремонт яьй.

Укх гаргтарча хана автостанци кхычахьа дIахьоргйолаш я, тIаккха геттара дIадаргда газета тIа дувца кхоачамбоацараш».

• • •

1971 шера 17 августа арадаьннача «Сердало» газета тIа кепатехаяр «Кхашта хий эш» аьнна корта а болаш йола статья. Шаьла района юрта боахама управлене начальника нов. Визирханова цунагIа лаьца укх тайпара хоам бу редакцега:

«Кхашта хий эш» яхача статья тIа дувца кхоачамбоацараш хина хилар бакъда. хIаьта цу гIулакха сихха оарцагI а даьнна де дезараш ларагIа уж кхоачамбоацараш дIадаьхад. 100 гаргга поливальщик ва районе болх беш.

ХIанз реконструкци еш я боахамий хий декха сеть».

«Къоначар къахьегама хьинар дуккагIа эшача дергда оаха новкъостал!» Из девиз я хIинзчул итт шу хьалха Венгерски кагирхой Союзе Центральни Комитета инициативагIа дІаболабаьча венгерски комсомола болама. ДIадахача итт шера кагийча нахен мехкарашен новкъостал даьд дуккха а халкъа боахама лоархIамера декхараш толаме кхоачашдеча. Комсомольцаша декъа лаьцар Тисайски Борщодски химически комбинаташ а, Секешфехерварера алюминиеви комбинат а сана йола венгерски индустре йоккхий объекташ хьалъеча.

Секешфехерварера яйгача металлий комбинат — венгерски алюминиеви промышленноста вампал. Доккха новкъостал дир советски специалисташа цигара легированни листа йIайха прокат ю стани шийлача проката стани вIашагIйоллача. Уж шаккхе ч стан Советски Союза предприятецка хьаь я.

СУРТА ТIА: Секешфехерварерча яйгача металлий комбината шийлача проката стан.

МТИ—ТАСС сурт.

НАЛЬЧИК. Ший тайпара йола шийн искусство дунен тIарча дукхача мехкашка хьийкхай «Кабардинка» яхача республика халкъа халхара ансамбло.

СУРТА ТIА: ансамбла солистка Алла Шартанова.

Р. ДИКА сурт.

ТАСС Фотохроника.

РЕДАКЦЕГА ДЕНА КАЬХАТ

ДОККХАЛ ДУ АЗ!

Цхьан дийнахь Московски Центральни радио гIолла хоам бир Советски Союза Турпала Нурадилов Ханпашин цIерагIа дола Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен драматически театр гастролеш е Москве дена хиларах.

ЧIоагIа хоза хийтар сона. ХIана? Сай еррига къона ха гIалгIашта юкъе яьккхай аз, 1921 шера денз 1925 шу чакхдаллалца ГIалгIайче ваьхав со.

1926 шера ВЛКСМ ГIалгIай обкомо Владикавказерча (хIанз йола Орджоникидзе) рабфаке деша хьожавир. Из йистеяьккхача Новочеркасски авиационни институте деша вахар. Цигара авиамотораш ду инженер а хинна араваьлар. Цул тIехьагIа аз йистеяьккхар цу гIулакха йола Академи. Авиационни промышленносте болх барах 4 ордени 2 медали еннай сона.

Со пенсионер ва хIанз, бакъда, болх-м бу аз. ГIалгIашца са бувзам боаца дукха ха яле а, цига айса яьккха ха цIаккха йицлац сона. Дика дагадоагIа сона айса ГIалгIайче даьха шераш. Хала ка яр из, бакъда къонало ловра халонаш.

Цу хана тхона хеза а яцар драматически кружокаш, е уж фуй а хацар. Театраш меттел цIе уголокаш а яцар.

Москвас хьакхайкаду Нохч-ГIалгIай Паччахьалкхен драматически театр Москве гастролеш е денад яхаш. Кер тохалу са. Са дег чу отт цхьан хана вIалла дага ца хиннар, цецвалар, доккхал дар. Цхьаккха а профессиональни искусства учреждени ца хиннача цу халкъа Москве гастролеш е а доагIаргдолаш шийн къаман драматически театр хьахилар дег чура дика хийтар сона, культура дегIайоалаеш цунна карагIдаьннача цу доккхача хIамах сайна карагIдаьнна хIама хийтар сона.

Цу сахьате са дег чу дессар сай мехкахоех бIаргтоха вахар, театра пастановкашка хьажа вахар.

Цун выступленеш зIамигача Ленина ордена Академически театре кургйолга а маца хургья а хайна, цу театра директорца телефонаца къамаьл дир аз. Сона ерригача постановкашка хьажа бокъо йола билеташ делар.

ЧIоагIа уйла тIаозаш яр уж. Геттара дика ловзар актераш. Со-м в критик а, е драматург а, е художник а вац — инженер ва. Сайна хийттар аргда аз. Сона бIаргабайнаб дуккхаза а столица актераш ловзаш. ДикагIа уж ловз е Нохч - ГIалгIай театра актераш ловз къоастадудаланзар сога. Геттара дика лайзар са мехкахой. Аз дег чура доккхал ду царех.

Со зIамига волаш еннай са нана. «Цiеша биза безам» яхача постановка дагайохийтар сона из. Дог делхадир са цо, бIаргех хий даьккхар.

Баркал хилда шоана, Нохч-ГIалгIай драматически театра актераш, шо иштта дика ловзарах, аз доккхал ду шох. ДIахо йодача хана кхы а дуккха дика хIамаш карагIдалда шоана шоай балха тIехь!

И. КОСТИН, инженер.

гор. Москва.

ГАЗЕТ ДЕШАРАШЦА ВIАШАГIКХЕТАР

29 сентябре Наьсарен трикотажни фабрика болхлошца вIашагIкхийтар «Сердало» газета журналисташ. Цига дийцар газета балха хьакъехьа.

«Сердало» оагIонаш тIа яздечех шоашта хетар дувцаш, хIаьта дIахо газето яздича бакъахьа хетар белгалдоаккхаш къамаьлаш дир фабрика директора нов. Дзортова, фабрика парткома секретара нов. Тутаева, директора заместителя нов. Эсмурзиева, цеха начальника нов. Аушева, хIамаш тегаш йолча нов. Муцольговас, инженера нов. Бузуртанова.

Шинна а оагIонна пайда баргболаш чакхъяьлар летучка.

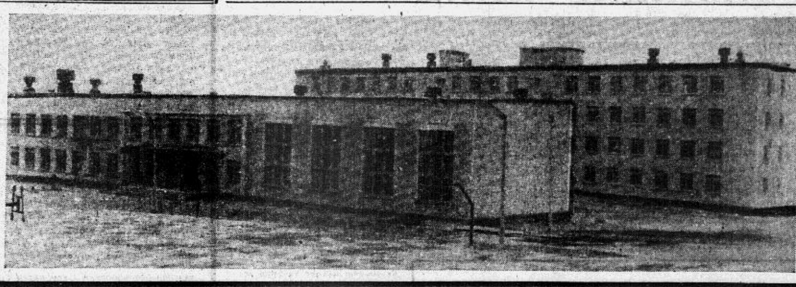

Укх сурта тIа шоана бIаргагу хIанз хьалъя йоалаш латта школа. 1280 дешархочоа лаьрхIа я из. ХIаьта массехк дийнахь эксплуатаце дIаяла езаш а я. Цу школе дешаргдолча г. Грозне Катаяма яхача кердача поселка дешархошта дола совгIат хинна Iац из. Дешархошта санна, доккха совгIат хургда цох цу школе болх бергболча хьехархошта а. 350 моттиг йола столови, йоккха спортзал, 6 бIаь моттиг йола актови зал, баскетбольни, волейбольни, футбольни площадкаш, столярнии слесарнии мастерскеш, 90 квадратни метр парникаш, кхы мел эшар долаш школа. Боккъала волча хьехархочунна кхы фу эш дешархочунна кхетам бала?

И. ПЛИЕВА сурт.

КХОАНА—ХЬЕХАРХОЧУН ДИ

ДЕШАРХОШТА— ДЕГА ЙIОВХАЛ, ЗНАНЕШ

ХIанз вай республике дуккха юкъарча дешара школаш я. Уж лелаярга хIара шера дIадода миллион сом. 464 школе дешаш 257 эзар кIаьнки йиIиги да.

Укх пятилетке деррига юкъарча юкъерча образованега кагирхой бахара декхар оттадаьд. Вай республике кIезига хIама даьдац из декхар кхоачашдара. Эггара хьалха шеръяьй юкъерча школай сеть. ДIаяхача пятилетке юкъера образовани йолаш дийша ваьлар 37405 саг. Уж хул пул хьалхагIа дIадахача пхе шера хиннарел 2,5-зза дукхагIа.

ДIадахача дешара шера 8 класс яьккхарех 82,4 процент бараш дIахо 9-ча классе, техникумашка, сайрийнарча школашка дешаш ба.

КПСС XXIV съезда мадоагIара накъадахара лозунгашца чакхдаьлар дIадаха 1970—1971 дешара шу. Школай педагогически коллективаша дика толамаш даьхар берашта дешар хьехача, кхетам луча. Берий дешарах кхеташ хилар 96,2 процентага кхоачаш лакхделар. ДIадахача шерашка хинначул дикагIа дийшад цхьоалагIча классашка деша дагIача бераша кердача програмагIа. Деша даьгIарех 98,9 процент бераш шоллагIча классе дIачудаьлар. ХIаьта Наьсарен, Сунженски, Шаьла районий школашка шоллагIча шера чудиса бераш да а дацар. ХIаьта Сунженскии Советскии районий школашка шоллагIча классашка деша даьгIарех а чудисанзар бераш.

Республике гIолла шоллагIча классашка деша даьгIарех 98,2 процент бераш кхоалагIча классе дIачудаьлар. Дешар дикагIа Iомаду дешархоша. 30 процент долча бераша дикеи геттара дикен деш.

Вай мехка боккха лоархIам болаш я юкъарча дешара къахьегама политехнически школа. Цу чу хьалхкею массе оагIорахьара дегIаена хургйола къона тIехье — коммунистически общество хьалъергйола нах. Дика школа керда саг хьахилара дика а чIоагIа а лард я. Коммунизм хьальяро дIадех ерригача школашка хьатIакхувча тIехьенна дика хьехилга, боккха кхетам лулга, из къахьегара дика кийчъелга.

Из доккха а бехктокхаме а декхар кхоачашдеш вай республике дукха хьехархой ба. ХIанз укх сахьата 12728 саг ва уж. Царна юкъе РСФСР, Нохч - ГIалгIай АССР заслуженни хьехархо волаш 128 саг ва, эзар саг халкъа образоване отличник ва, 150 гаргга сага орденаши медалаши еннай, хIаьта цхьаннена — Социалистически Къахьегама Турпала цIи. Из еннай ткъаь пхиъ шу совгIа йолча хана Ножай-Юрта районе хьехархо йолаш хьайоагIача Анна Владимировна Стояновайна.

Ленина орден енна ва Аргунерча № 1 йолча школа директор математика хьеха Юдин Федор Митрофанович, Карабулакски школа директор Фролов Михаил Савельевич, кхыбараш.

Ма дукха ба доккхал де деза, шоай балха тIа доккхий толамаш доаха хьехархой!

Иа хьоаеш йита йиш яц шийдега безам нохчий берашта дIабенна йола, берашта кIоаргга знанеш лу, сийрдача вахара бераш кийчду гаьнарча лоаман районе, Ножай-Юрта, хьехаш йола К. И. Матвеева. Берашца а цар даьшца-ноаношца а геттара цIенча дагара хиларах ше езаялийтай цо. Цун шовзткъе пхийтта шу да. Бакъда цунна магац берех, школах, шийца цхьан юрта бахача нахах къаста. Шийн йоккха опыт Клавдия Ивановнас дIалу къонача хьехархошта.

Дешар хьехари кхетам балари дуккхача даькъе хьехархочун говзалах тийша да. Школа эггара керттера бола хьокхам ба хIара хьехархочо шийн дешархочун беш бола теркам. Хьехархо декхарийла ва бакъдар дувца а дог цIена хила а.

ХьатIакхувча тIехьенна дешар хьехари кхетам балари атта гIулакх дац. Бераш да царна хьалхашка латтараш. Из дицдалийта йиш яц. ЧIоагIа хьожаш а берий оамалаш йовзаш а хила веза хьехархо.

«Хьехархочун Ди» дерригача халкъа деза ди да. ХIана аьлча хьехархо хIара советски дезалца вувзаенна ва. Цудухьа хIара хьехархо декхарийла ва вай мехка коммунизм хьалъергйола тIехье коммунистически кхетамца хьалкхее.

П. СКОРОДУМОВА, Нохч - ГIалгIай АССР просвещене министра заместитель.

СО БЕРАШТА ХЬЕХАШ Я

Се парта тIа яьгIа дукха ха йоалаш санна хет сона. Школа а техникум а йистеяьккха яьннай Со хьехархо я. 20 шу совгIа ха я аз юххьанцарча классашка деша дагIача берашта хьеха. Хьехархо хиларах дехкеяьннаяц со. Аз дика кхетаду сона, кхалсага, дунен тIа эггара дезагIа хетар бераш хилар. Цудухьа хул аьнна хет сона се кер тохабеле классе дIачу мел йоалача хана. Аз дика кхетаду, цхьан пхьегIа чура хIама вокх пхьегIа чу дотташ санна, шийна ховр берий ховхача керта чу дотта йиш йоацилга, ше дувцачоа цар безам тIабаьхийта безилга, из ловза цар дог оттийта дезилга.

Соца болх беш ба дика, эшшача оарцагIбовла кийча бола новкъостий. ХIаьта со массаза кийча я къонача хьехархошта гIо де, аз новкъостал ду царна.

ДIахьехаш хиларах далаш хьехархочун гIулакх. Из халданза шийн знанеш лакхьеш хила веза. Цудухьа аьннад сийлахь-воккхача эрсий педагога Ушинске: «Хьехархо пу шийн цIегIа воал шийн образовани лакх ца еш соцаийча».

Дешара кердача программашка доваларцен хьехархочунгара дIадехарий боарам лакхбаларчи дувзаденна лакхъяла еза цун знанеш, берригa кхетам. Тхо, хьехархой тхоай балха тIа брак е йиш йолаш дац, ла йиш яц шерагара хьехархо во болх беш хьавоагIилга.

Цхьаккха хIаманца биста йиш йоацаш боккха ба Владимир Ильич Ленина вахарцарен цун революционни балхацарен масалаш а кхувлаш хьатIакхувча тIехьенна луш бола кхетам. Цун. ца толам боаккх хьехархочо. Йизза бокъо а йолаш ала йиш я хьехархо шозза вах, хIана аьлча цо хьийхача берий вахар да цун шоллагIдола вахар. Тхо духхьал дешар хьийха Iац, оаха тхоай сий тхоай дега дакъа дIалу оахоша хьехача берашта. Безам боацаш, дог доацаш яь урок дешархошка дIаккхоачаргьяц, цунна цар уйла тIагIоргьяц.

Боккха мах баьб са балха Даьхено. Дукха ха йоацаш сий дола совгIат делар сона — «Знак почета» орден. Цо декхарийла ю со кхы а чIоагIагIа, творчески болх бе. Къьстта теркам тIебохийт аз къонача хьехархошта, эггара хьалха аз цар уйла тIаерзаю бераш дукха дезаш хилара. ТIаккха мара толам баргбац цар балха тIа.

Кхоана хьехархочун Ди да. Къонача хьехархоша шоаш беча беркатерча балха тIа толам баккхар дезаш ловца баккхар лов сона.

З. РЯЗАНОВА, МалгIабика № 3 йолча юкъерча школа хьехархо.

ДЕШАРХОША—ХЬЕХАРХОЕХ

«Дукха ха йисаяц хьехархой Ди хьатIакхача, — язду редакце ше дайтача каьхата тIа МалгIабика района СоагIапчерча № 19 йолча школа иттлагIча класса дешархочо Акмурзиева Аьсета. Цунца дувзаденна са массехк дош ала дог доагIа шоай дега йовхал, хьаькъал, кхетам, дика мел дар тхоашта, дешархошта, хьателача хьехархоех. Хьехархоех ях аз — хьехархочох яхац. ХIана? Хоаттаргла оаш. Цун дола жоп да хIара саго ши-шийн оамалга хьежжа шийна кхоачагIвар белгалвойя а, дешархошта дIахорча цар вахаре мел эшаш дар дIадалара берригача а хьехархой дегаш «доагаш» хилар».

Кхы а да редакце даькха цу хьакъехьа каьхаташ. Масала, Сунженски района Алхастерча юкъерча школа 10 класса дешархочо Фаргиева Радимхана язду:

КХОАНАРА хьехархой цIей даькъала дувца безам ба са тхоай школе хими хьехаш йолча Иванова Вера Павловнай. Берригa хьехархой а беза сона дукха-м. Бакъда Вера Павловна белгалъе безам ба. ХIана?

ДикагIа деша безам боагIа хIара хьехархочо ши-ше хьехача предметацара дешархочун безам «сомабаккхарга» хьежжа. ХIаьта цу тайпара гIулакх тIехдика карагIдоал Вера Павловнайна. Школе цо болх бу диъ шу мара деце а, цун вIаштIехьдаьннад хими берашта дег тIара езаялийта. УрокагIа по дувцар учебникаш тIара оаха оахоша деша йиш яр дац. Из. да учебникаш тIа яздаьр дешархошка дикагIа кхетадайта торо хулийтаргйола кердадар.

Дукха езаеннай сона хими. Педагогически институте химико-биологически факультете деша яха безам ба школера яьлча. Цу дерригача, Вера Павловнайна карагIдувлача, сий долча гIулаххех баркал ала безам боагIа сайна дукхагIа езаеннача хьехархочоа.

* * *

Иштта безаме язду шоай хьехархочох. Гусейнова Галина Джамаловнах, № 15 йолча интерната дешархоша. Цар йоах:

Интернате дешаш да тхо 5 классе денз. ХIанз 10 классе да. Цу хана денз тха воспитательница йолаш хьайоагIа шийн хьаькъал, вахарцара безам боарам браццаш боккха хилар хьахекха кхалсаг.

Юххьанца денз тхох хIара йиIига йола нана хинна дIаэттар Галина Джамаловна. Цудухьа интернат, тхоай цIа санна езаелар. Цул совгIа мел дукха довзийтар цо тхона! Цо йовзийтар цIенхашта йола музыка, бовзийтар дукха писателаш, цар произведенеш, художникаш. Цун новкъосталца каст-каста чакхйоах сакъердаме сайренаш. Цу сайренашка дакъа лаца хьех оаха иллиалархой, писателаш, артисташ.

Бакъда дукха езача хьехархочо деннад тхона цхьаькха а. Тхона хетачох эггара керттера дар. Саг веза Iомэлаьд тхо цо, тхоаш нах хила Iомаду. Тхона хет берригa а хьехархой Галина Джамаловна санна баларе, «телха», «харцахьа» бераш хургдацар, аьнна.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

2 октябрь.

В. И. Ленина цIерагIа майда. 18.00 — 20.00. «ПаргIата ба са Даьй-мохк» яха концерт. 20.00. Кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIа парк. «Йовргйоацача професе наха, хьехархошта, сийле хийла» яха концерт. Концерта программаца: 16.00. «Хьона хетаю, хьехархо» яха радиопередача. 18.00. Лекци-концерт. 19.00. «Сергей Есенин» яха кинофильм. 18.00. Къайла театр. Хьехархочун Денна хетаяь торжественни собрани. 9.00.—21.00. Болх беш хургья еррига аттракционаш.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец 12.30. Берий утренник. 18.00. Вай ханарча бальни халхарий хьокхаме урок. 19.00. В. И. Ленина цIерагIча ДК духовой оркестра отчетни концерт. 20.00 Кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 11.30. Хьехархочун Денна хетаяь берий утренник. 14.00. «Бригантина» яха клуб. Теннисах йола коашкарча командашта юкъера яхьаш. 17.00 Халкъа киноуниверситет. «Берашта кхетам балара дезалои школан лоаца дакъа» яха лекци. 18.00. Кердача художественни литература обзор.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.30. «Советски писатела Ф. М. Панферова творчество» яха беседа. Кинофильмаш хьокхаргда.

3 октябрь.

В. И. Ленина цIерагIа майда. 18.00 «Къилбаседа Кавказа композиторий иллеш» яха концерт 20.00. Кинофильмаш хьокхаргда.

С. М. Кирова цIерагIа парк. Хьехархочун Денна хетабаь халкъа сакъердам. 9.00—21.00. Болх беш хургья еррига аттракционаш. 12.00 — 16.00. «Са хьалхара хьехархо» яха тематически радиопередача. 12.00 Къайла театр. Цирковой представлени. 17.00. Баьццара театр. Художественни самодеятельноста концерт. 18.00. Нохч-ГIалгIай госфилармоне симфонически оркестра концерт. 19.00. «УльяновгIар дезале берашта кхетам балар» яха лекци.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 9.00. 11.00. «Малышок» яха кинотеатр болх беш я. 17.00. Духовой оркестра концерт. 18.00. Баьццара театр. «Сага психика тамашие явленеш» яха лекци. 19.00. Баьццара театр. В. И. Ленина цIерагIча культура Дворецa халкъа драматически театра «Маьрда» яха спектакль. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.30. Хьехархочун Денна хетадаь кино хьокхаргда.

ХАОТТАМ

Тахан догIа а ца делхаш, Iуйрийна цхьацанахьа дохк а долаш ха хургья. Температура республике гIолла 18—23 градус, Грозне — 20—23 градус.

Кхоанеи ломмеи догIа а ца делхаш, хувцалуш мух, а хьекхаш, цхьайолча моттигашка дохк а долаш ха хила мег. Температура буйсанна 5—10 градус, дийнахь—16—21 градус.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ХЬАЖА, ЛАДУВГIА

2 октябрь
ТЕЛЕВИДЕНИ

9.05 — Массанена йола гимнастика. 9.30 — Кердадараш. 9.45 — Искусства мастерий концерт. 10.30 — Берашта, Хьабола фьылг. 11.00 — «Советски Союзен Болгарски халкъа Республикан доттагIий гулбу экрано» яха интервидени. София—Кишинев. 12.00 — Телевизорашка хьожашбараша деннача хаттарашта жоп лу СССР-а хьй диллара а, хин боахама а министра Алексеевске. 12.30 — «Къонал» эфире я. 13.30 — «УнахцIено». Iилман-популярни программа. 14.00 — «Тхов тIа бахаш бола зIамига бери Карлосони» яха а «Карлсон юха вера» яха а мультфильмаш. 14.50 — Дешархошта. Еррагсоюзни пионерски линейка. 15.20 — Социалистически экономика Iилманца лелаяра лардаш. 15.50 — Хьайбай дунен тIа. 17.00 — Футболах йола СССР-а чемпионат «Торпедо» (Москва) — «Динамо» (Киев). 17.45 — Къьнара просветители языковеди Яндаров (нохчий меттала). 18.00 — Футбол — (2-гIа тайм). 18.45 — Дунен халкъашта юкъера программа. 19.15 — Хьехархошта дола концерт (нохчий меттала). 19.45 — Шоана, бераш. 20.00 — Дунен халкъашта юкъера обзорени (нохчий меттала). 20.20 — «Ха». Информационни программа. 20.50 — «Илли доах Луки Маринеско» яха фильм-концерт. 21.20 — «Валентинова улица» яха телевизионни спектакль. 22.30 — Музыкальни аттракцион. 23.10 — Кердадараш. Передачай программа.

РАДИО
2 октябрь

6.30 — «Юрта вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хоттами музыкальни антракти. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий». «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Къонал» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — Концерт (эрсий меттала). 16.00 — Москва. 16.20 — «Къахьегамца сий долаш ва саг» яха литературно-музыкальни композици. 16.40 — Халкъа тIахьожам болх беш ба (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск. (эрсий меттала). 19.00 — Москва.

3 октябрь
ТЕЛЕВИДЕНИ

9.05 — Берашта йола Iуйранара гимнастика. 9.15 — Кердадараш. 9.30 — Дешархошта. Гургал бетта сахьат. 10.00 — Музыкальни киоск. 10.30 — Тахан, хьехархочун ди да. 11.00 — Хьехархошта дола концерт. 11.40 — «Поэзия». Вай долча хьсашалгIа Островой ва. 12.00 — ЗIамига барашта дола театр. «ЗIамига мераш». Гауфа фаьлтех йола телевизионни спектакль. 13.00 — Киножурнал. 13.10 — «Знане» яха Iилман-популярни кинопрограмма. Съездагара—съездага. (ЦхьоалагIа серя). 1966-гIа шу. 14.00 — Юрт» къахьегамхой. 14.40 — Дешархошта. «Дошо наIараш» музыкальни программа. Чехословакера передача. 15.15 — Телевизионни халкъа университет. 16.00 — Футболах йола СССР-а чемпионат. «Спартак» — «Динамо» (Минск) шоллагIа тайм. 16.45 — Хозле са республика Халкъа творчества телевизионни фестиваль. Ачхой-Мартановски район. 17.25 — Хьакъал дола дика телевизионни очерк. 17.35 — Берашта мультфильм. 17.55 — Хьехархочун денга. Даькъала хилва хьо хьехархо. 18.50 — Дунен халкъашта юкъера программа. Передача ю Центральни телевиденен Еррагсоюзни радион политически обозревателa Дружинина. 19.20 — «Оршот дента кхачалца дахаргда вай» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Россини. «Севильский цирюльник» яха фильм-опера. Италия. 23.05 — Кердадараш. Передачай программа.

3 октябрь
РАДИО

6.30 — «Лаьттара лар» (эрсий меттала). 6.40 — Ашараш. 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хоттами. музыкальни антракти. 7.00 — Москва. 7.10 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.20 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.40 — Москва. 8.15 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 8.30 — Шоана дукхаеза ашарий концерт (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — «Хьалхара барех цаI» яха Чалаева очерк (нохчий меттала). 15.40 — Хьехархочун Денга. Баркал хилда хьона, хьехархо. (эрсий меттала). 15.55 — Хьехархошта дола концерт (эрсий меттала). 16.25 — Хьехархочун денга йола радиокомпозици. Хьехархочун цIи хIаранена еза я. (гIалгIай меттала) .17.00 — Москва. 18.30 — «Хьо ираз долаш хилар лов сона хьехархо» — яха литературни передача (эрсий меттала). 9.00 — Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица. 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-06; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарех, культурах, промышленностех отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-06: зам редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции. 7/84.

СФ05215. Заказ № 9140

Доазол дехьара

КIАЙЧА ЦIАГIА ВIАШАГIКХЕТАР

ВАШИНГТОН, 30 сентябрь. (ТАСС). КIайча цIагIа США президентаца Р. Никсонца вIашагIкхийттача хилар СССР кхьча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко. Къамаьла юкъе дакъа лаьцар паччахьалкхен секретара У. Роджерса, президента къаман кхерамзлен хьакъехьарча гIонча Г. Киссинджера, СССР США-рча посола А. Ф. Добрынина.

США президентаца Р. Никсонца вIашагIкхийттачул тIехьагIа А. А. Громыкос аьлар: президентаца лаьрххIа а корта болаш а дола къамаьл деш дийшар шин мехка юкъерча отношеней дешаш, хIаьта иштта дунен халкъашта юкъера керттера проблемаш а.

Из къамаьл советско-американски отношенеш дегIайоалаяра дика лоархIам болаш хургхилара догдаха безам ба».

ПАТРИОТИЙ АТАКАШ

ХАНОЙ. 30 сентябрь. (ТАСС). МоастагIчун эскарца лоаттабеча къовсаме дIахо толамаш доах Камбоджа патриоташа. Кхмерски информационни агентствага гIолла ВИА агентствас беча хоамах, Камбоджа мукъадаккхара эскара бIухоша 15 сентябре Кампот яхача провинце атакаш йир чIоагIъяьча пункта, из лораеш хинна рота еррига хIалакйир, дуккха герзи тIема техникеи караера.

БОЛГАРО-СОВЕТСКИ ДОТТАГIАЛ

СОФИЯ, 29 сентябрь. (ТАСС). Лоацача хана КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежнев Болгаре хинна хиларо хадданза дегIадоагIача болгаро-советски доттагIала керда стимул лургья, йоах «Работническо дело» яхача газета тIа «КIоаргга тешам балар, идейни цхьоагIо, вежарашха кхотадалар», аьнна керте а яздаь араяьккхача передовой статья тIа.

Болгаро-советски доттагIал массе а оагIорахьара чIоагIдалар Болгарски Коммунистически парте баьха керттера принцип я. Газето белгалдоаккх из дохаргдоаца доттагIал Болгари ший лоIаме хиларен суверинитетен тешам ба, мохк дегIакхувларех цхьа низ ба, из лакхбалара хиланза даргдоаца хьал да, яхаш. КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев Болгаре вена хилар, йоах «Работническо дело» яхача газето, болгаро-советски доттагIала йоккхача летописа тIара кхы цхьаькха къьгта йола событи я. Тха вежарашха болча шин мехка бехктокхамера партийния паччахьалкхени кулгалхой вIашагIкхетар болгаро-советски бувзамаш дегIадоаладара, социалистически содружество, машар, дувцар дунен халкъашта юкъе вIаши кхетадара пайда беш да.

ИНДИРА ГАНДЕ ЗАЯВЛЕНИ

ДЕЛИ, 30 сентябрь. (ТАСС). Советски Союзера цIаяхача Инде премьер - министра Индира Ганде кепайоазонна заявлени йир ше Советски Союзе хилара итогашта раьза хиларах. Из, аьлар цо, геттара толаме, дика, лоацача хана, бакъда событех йизза поездка яр. Со раьза я Инде халкъа советски халкъацара доттагIал кхы а чIоагIде магара.

Премьер — министра белгалдаьккхар Москве советски кулгалхоша дагаялар геттара пайданен беркатен хургхилар. Иштта вIаши дагадовларо гIо ду, аьлар Индира Ганде, дувцар кхы а кIоаргагIа кхетадара, новкъостал ду дика вIаши довзара. Паччахьалкхен деятелаш вIашагIбеттабалар геттара боккха лоархIам болаш да халкъашта юкъера доттагIлен бувзамаш дегIадоаладара.

Индийско - советски вIаши леладу экономически гIулакхаш толамца дегIадоагIа, аьнна белгалдаьккхар Индира Ганде.

ПАЙДАНА ДАКЪА

ПРАГА, 30 сентябрь. (ТАСС). Балканашка боккха болх бир дIахо а социалистически мехкаца вIаши леладу гIулакхаш чIоагIдара, Европера кхерамзлеи деррига дунен тIара машари чIоагIбара тIаберзабаь. Цунах латт Л. И. Брежнева Югославе хиннача визита керттера лоархIам, яхаш язду тахан «Свободне слово» яхача газето, советско-югославски переговорий дунен халкъашта юкъера лоархIам белгал а боаккхаш.

КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Земунерча электронни промышленноста заводе даьча къамаьло, цхьана яьча советско-югославски заявлене хьахьекхар СФРЮ-и, СССР-еи халкъашта, КПСС-ан СКЮ-зеи вIаши леладу гIулакхаш дIахо а дегIадахкара йола шерра перспективаши йоккхий торонаши я, йоах статья гIа.

Л. И. Брежнева СФРЮ-ра визита КПСС XXIV-ча съезда трибуна тIара хьаьхайкаяь советски машаре инициативаш хьадда кхоачашъяр да, яхаш белгалдоаккх газето. Югославе переговораш хинначул тIехьагIа КПСС ЦК Генеральни секретарь Будапештеи Софеи ваха хиларо тешал ду уж инициативаш машара. Европа кхерамзлени вIаши гIулакхаш леладарей гIулакха юкъе лоаца пайдане дакъа хилара.